

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Başlık: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulundadır. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

İşçi cenneti Adana

Bir yanda pamuk tüccarları, SA imparatorluğu adeta bütün şehrin üzerine çöreklenmiştir.

Sanayi ağırlıkta. Tekstil ve dokuma fabrikaları bulunuyor. Bunun yanı sıra, Malatya'dan sonra ikinci modern yapı olan Tekel sigara fabrikası ve yan işletmeleri, bütün bölümleri var.

Tekel sigara fabrikası iki vardiyalı ve yaklaşık 1600 işçi çalışıyor. Ayrıca devrimci geleneği olan bir fabrika. Faşistler burada uzun süre barınamadılar. Devrimci durumun yaşandığı dönemlerde çok sık direnişler yapıldı. MC döneminde faşistleri fabrikadan atmak için, gözetilene alınan devrimcilerin geri bırakılması için, iyi bazı tutumları olan Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul'un öldürülmesinde, Tekel, şalteri indiren ilk fabrikalardandı.

Geçenlerde bu fabrikanın işçileri sendikaya tabanın varlığını, sözleşmelerde tabanın isteklerinin savunulması gerektiğini hatırlatan, isteklerini sıralayan bir mektup yazmışlar. Bazı sendikacılar bu konuda imalı suçlamalarda bulundular. Olayı yakından bilmiyoruz ama biz bu fabrika işçilerinin öyle bir mektup yazmasına hiç şaşırmadık.

Zengini çok zengin, fakiri çok fakir olan Adana halkı, ekonomik bakımdan keskin çizgilerle ayrılmıştır. Şehre şöyle bir bakıldığında, işçi semtleri ve burjuvaların oturduğu yerler net olarak farkediliyor. Kocaman işçi bloklarının yükseldiği kooperatif evlerinin olduğu Emek Mahallesi 1980 yılında bu en az on katlı blokların çatısında dumanı bütün şehirden görülebilen lastik tekerler yakıldı. Yine aynı bölgede korsan eylemler halkı, ya faşistlerden yana, ya da devrimcilerden yana kesin tavır koymaya itmişti. Hergün militan

eylemler, silahlı çatışmalar yaşandı. Özellikle fabrikalarda ve emekçi mahallelerinde kadınlar da bu eylemlerde aktif yer aldılar. Polisin ve askerinin önüne durdular, devrimcileri teslim etmediler, ev aramalarında karşı çıktılar, devrimcilerle birlikte tavır koydular.

Yazın kavurucu sıcağında zenginler İstanbul'da ya da başka yerde yazlık evlerindedir. İşçiler iki ya da üç vardiyalı çalışmaya devam ederler. Serinleyebilecek ne deniz, ne de bir esinti var. Doğa yapısı gerçekten kavurucu. Bu yüzden Çukurova denir. Üç-beş kuruş biriktirebilen Toroslarda sıralanmış yaylalara çıkarlar. Bürücek, Namrun, Tekir yaylaları, bir de Osmaniye'nin yaylası, Zorkun gibi yerler...

İşçi cenneti olması, Adana'nın geleceğini çok umut verici kılıyor. Genelde Türk-İş'e bağlı Teksif ve Tekgıda-İş yetkili. Fabrikalar kolay örgütlenebilecek şekilde. Fabrikaların önünde konvoy halinde işçi servis otobüsleri ve Kiremithane, Yavuzlar, Narlıca, Hürriyet ve Emek gibi işçi semtleri. Gençler yüksek öğrenim için başka büyük şehirlere giderler. Adana'da tıp fakültesi (az kapasiteli) ve mühendislik gibi çok az sayıda bölüm var.

Örgütlenme daha çok işçi semtleri ve fabrikalara yönelik. TKP, işçi komiteleri ağırlıktaydı. TKP operasyonunda ve diğer devrimcilerin tutuklanmasında fabrikalar çok sık basıldığından (asker-polis), işçiler o dönemin deneyimlerinden çok dersler çıkardılar. Patladığı zaman en fazla ses gelecek yerlerden biridir Adana.

Fatma Güleriyüz

Sola zarar burjuvaziye yarar verir

İşçinin Sesi'nin geçen sayısında (sayı:323) Z. Baylan imzalı bir mektup yayımlandı. Mektup sahibi aynen şöyle yazıyor:

"...Şimdi 'Sovyetler Birliği devrimi engelliyor' mantığınıza şu soruyu sormak gerekir: Nasıl engelliyor? Kızıl Orduyla devrim ihraç etmiyor diye mi?"

Z. Baylan'ın mantığı oldukça ilginç geldi bana. Aynı mantıkla yazarın günlük yaşamında pek çok problemle karşı karşıya geldiğini sanıyorum.

Kahraman Paris Komünü yüzönaltı yaşında

Karl Marks'ın ölümünün yüzdördüncü yıldönümü

MARKS'IN VE KOMÜNCÜLERİN İZİNDE!

Proletaryanın devrim ve komünizm kavgasının yaşlanmayan militanı Karl Marks, 15 Mart 1883 tarihinde öldü. Savaş çağrısı her geçen gün daha güçlü olarak dünya işçi sınıfı saflarında yankı bulan büyük önderi sevgi ve saygıyla anıyoruz.

Marks, *Gotha Programının Eleştirisi*'nde şöyle yazıyordu:

"Kapitalist ve komünist toplum arasında, birinden diğerine devrimci dönüşüm dönemi yer alır. Bu döneme

de, devletin, *proletaryanın devrimci diktatörlüğünden* başka birşey olmayan, siyasal bir geçiş dönemi denk düşer."

1871'in 18 Mart'ında Paris proletaryası, silah sesleri ve barut kokuları arasında ayaklandığı zaman, işte bu amaca yönelmiş, Paris Komünü'nü kurmuştu.

Paris Komünü'yle dünya, proletaryanın ucuz, çabuk, basit devletiyle, proletarya diktatörlüğüyle ilk kez

yüzyüze geliyordu. Komüncülerin kısa sürede gerçekleştirdiklerini, Marks, 12 Nisan 1871'de Kugelmann'a yazdığı mektupta ele aldı:

"Benim 18. *Brumaire*'in son bölümüne bakarsan göreceksin ki, orada, Fransız devriminin bir dahaki girişiminin artık, önceden olduğu gibi bürokratik-askeri makineyi bir elden başkasına geçirmek değil, onu parçalamak olacağını söylüyorum. Bu, kıtadaki

her gerçek halk devriminin ön koşuludur. Bizim Paris'teki partili yoldaşlarımızın yaptıkları da budur."

Marks ve Komüncüler, teori ve pratik birbiri içine girmiş bir bütündür.

104. ölüm yıldönümünde Karl Marks'ı, 116. yıldönümünde Paris'in kahraman komüncülerini anarken, Marksizmin savaştan yolundan, komüncülerin izinden Türkiye devrimine yürüyoruz.

İşçinin Sesi

Örneğin, Baylan tiyatroya gitmiş ve oyun esnasında çekirdek yiyor. Yanındaki eğilip yavaşça, "Duymamı engelliyorsunuz ve dikkatimi dağıtıyorsunuz" diyerek ikaz ediyor. Z. Baylan sahip olduğu bu mantıkla herhalde şöyle cevap verecektir: "Nasıl engelliyorum? Sahneye çıkıp ben konuşmadığım için mi?"

Oysa biliyoruz ki "çekirdek yemenin" karşıtı burada, "çekirdek yememektir". Neden ve sonuç ilişkisi bunlar arasındadır. Sahneye çıkmak bu ilişki kapsamına girmez. Hepimiz hatırlarız,

devrimciler "kahrolsun ABD emperyalizmi" diye bağırdığında, sağcılar "ne yani, ABD'nin kucağından kalkıp Sovyetler'in kucağına mı oturalım" diye karşı çıkarlardı. Tabii bu onların bilerek yaptıkları bir mantık çarpıtmasıydı. ABD emperyalizmine bağımlılığın karşıtı Sovyetler'in "kucağına düşmek" olarak gösterilince, sonuç böyle oluyordu. Hatta Maocu çevreler bu görüşle kalkıp, "ne Amerika ne Rusya!" sloganını öne sürdüler.

Oysa çok basit olarak biliniyor ki ABD emperyalizmine bağımlılığın karşıtı, ABD

emperyalizmine bağımlı olmamaktır.

Konumuza dönersek, Sovyetler'in devrimi engellemesinin karşıtı, devrimi engellememesidir. Bunun ne olduğunu *İşçinin Sesi* editörü yazıya "not" olarak belirtmiş. Yoksa Türkiye'de devrim yürütse, kimbilir yarınki *Tercüman* gazetesinin sekiz sütun üzerine manşeti şu olacaktır: "TKP — *İşçinin Sesi* Sovyet Kızıl Ordusu'nun Türkiye'de devrim

emperyalizmine bağımlı olmamaktır. Konumuza dönersek, Sovyetler'in devrimi engellemesinin karşıtı, devrimi engellememesidir. Bunun ne olduğunu *İşçinin Sesi* editörü yazıya "not" olarak belirtmiş. Yoksa Türkiye'de devrim yürütse, kimbilir yarınki *Tercüman* gazetesinin sekiz sütun üzerine manşeti şu olacaktır: "TKP — *İşçinin Sesi* Sovyet Kızıl Ordusu'nun Türkiye'de devrim

yapmasını istiyor.!"

Öyle ya *İşçinin Sesi*, "Sovyetler Türkiye devrimini engelliyor" diyor.

Ne kadar komik oluyor değil mi? Şimdi ben Baylan'ın böyle bir mantık ile (ya da mantıksızlık) doğruya varmasının olanaksız olduğunu ve böyle bir mantığı sol çevrelere taşımaya çalışmasının sola zarar ve burjuvaziye yarar vereceğini söylesem acaba Z. Baylan bana: "Neden zarar veriyor muşum? *İşçinin Sesi* gazetesini ben çıkartmıyorum da ondan mı?" diye soracak diye çok korkuyorum.

D.M., Londra

Çalışma Bakanı Türk-İş'in 2 saatlik iş durdurma kararını "harp" diye niteledi

Demek ki "harp" hazırlığı gerek

İşçi hareketinin Netaş greviyle girdiği yeni aşama, dalga dalga yayılarak, adım adım yükselerek, hatta birden sıçrama olasılığı içinde ilerliyor.

Derby grevi sürüyor. Netaş işçileri dayanışma fonunun ve ellerindeki erzakın bir bölümünü Derby grevçilerine aktardılar, bir bölümünü de çeşitli grevçilerle dayanışma için ayırdılar. Netaş işçileri sınıf dayanışmasını sürdürüyorlar.

Bu arada çok sayıda grev kararı alındı. Kula'da, İzmir Kauçuk Sanayi'nde ve Kocaeli Polikimsan'da grevler başladı. Yapı Kredi Bankası'nın 9400 işçisi yakalarına "birliğimiz gücümüzdür" yazılı rozetler takarak eylem yaparken, İETT şoförleri İETT Şartnamesi'ni uygularken, Topkapı Türk Elektronik'te 400 işçi yemek boykotu yaptı. Her gün yeni grev kararları, eylemler fişkiriyor. Türk-İş Başkanlar Kurulu da 2 Mart'taki toplantısında 2 saatlik iş bırakma kararı aldı.

Bu karar üzerine Çalışma Bakanı'nın dedikleri, burjuvazinin ne denli ikiyüzlü, sahtekar ve iblis olduğunu çok güzel sergiliyor. Bakan, isteklerini 10 Şubat'ta verdiler "beklemeden" hemen eyleme geçiyorlar diye yakınıyor. İnsaf doğrusu, daha ne kadar beklenecek? Kronometre tıklatmaya 10 Şubat'ta başlamıyor. Bunu kendisi de biliyor ama ikiyüzlüce çarpıtma yapıyor.

Sonra, bakan bir süredir "ben"den başka söz etmez oldu. Devlet ve ANAP hükümeti iflas edince, "ben" diyerek, "kişi" olarak, yani sahte kimlikle çıkıp devleti ve hükümeti temize çıkarmaya çalışıyor. Ama bu tür çıkışların da sökmeyeceğini anlamış ki, burjuvazinin tipik iblisliğiyle, iş durdurma kararını "harp" olarak niteliyor. Bu çok öğreticidir. Kararın üzerinde biraz duralım.

Mantıksal sonuca hazırlıklı olmak

Bu eylem bütün işkollarında uygulanacaktır ama konan ama-

İşçi sınıfının savaşımlarını engelleyen yasaklar sınıfta yaygın ve derin öfke yaratmıştır. İşçi sınıfının bu yasakçı yasaları değil iki saatliğine delmek, kırıp parçalama isteği, her tür eylemi başarıya götürecektir. Deneyimi ve yetişkinliği vardır.

ca ulaşıncaya kadar olmayan, süresi belli bir iş durdurma olduğu için genel grev değil, bir uyarı direnişidir. Ancak bu bile yasal değildir. Yasa dışı bir eylem kararı alındı.

Genel grev bambaşka bir olaydır. Bu karar genel grev değildir. Ama tarihten genel greve ilişkin bir örnek aktarmak istiyoruz.

1902'de Belçika'da bir genel grev olmuş. Genel oy hakkı için 300 bin işçi genel greve çıkmışlar. Ancak ordu işçilere ateş açınca ve bu arada genel oy hakkı parlamentoda reddedilince, grevi çağıran İşçi Partisi hemen geri adım atıp, genel grevi durdurmuş. Bu olay üzerine o tarihlerde *Iskra* şöyle yazmış:

"Sosyalist proletarya, çabuk başarı uğruna devrimci ilkeleri feda eden oportünist taktiklerden doğan pratik sonuçları görecektir. Proletaryaya bir kez daha kanıtlanmış olacaktır ki, eğer o, düşmana karşı kullanılan siyasal basınç yöntemlerini mantıksal sonucuna götürmeye hazırlıklı değilse, bu yöntemlerin hiçbirisiyle amacına ulaşamaz." (Lenin, *Toplu Yapılar*, İng. basım, c.11, 149 nolu dipnot, s.504)

Burada çok önemli bir ipucu vardır: *Siyasal basınç yöntemlerini mantıksal sonucuna götürmeye hazırlıklı olmak*. Demek ki, bir eylemin düşmanda yaratacağı tepkiyi, bu tepkiye işçinin yanıtını, yani eylemin tırmanışını hesaba katmak gereklidir. Eğer eylemin tırmanabileceği düzeyle yeterli hazırlık yoksa, sür bu nedenle işçiye geri adım attırarak, işçiyi yenilgiye sürüklemek olanaklıdır.

Hele ki Türkiye gibi bir ülkede bunu iyi anlamak canalıcı bir önem taşımaktadır.

Hele ki Türkiye

Emperyalist ülkelerde bu tür iş bırakma gibi eylemler barışçıl geçebilir. Oralarda batı tipi burjuva demokrasisi emperyalistlik olgusu temelinde ayakta durmaktadır. Dolayısıyla emperyalist burjuvazi işçi sınıfıyla sorunlarını çeşitli uzlaşmalarla yatıştırabilmektedir. Onun bu manevra alanı vardır.

Ama emperyalist ülkelerde bile işçi sınıfının topyekun eyleme çıktığı durumlarda gerilim hep yüksek olmuş, batı tipi demokrasinin örtülediği burjuva diktatörlüğünün tüm baskı ve saldırı aygıtları hazırda, yedekte bekletilmiştir. "İcabında" işçilere saldırıya geçilmiştir.

Türkiye'de ise durum bambaşkadır. Kapitalizm emperyalistleşme aşamasına geldi ama emperyalistleşemiyor. Burjuvazi sınıf çelişkilerini çeşitli ödünlerle, uzlaşmalarla geçici olarak yatıştırma olanaklarını elde edemiyor.

Son yıllarda açmaz daha da büyümüştür. Sınıf çelişkileri derinleşmiş, toplumu adeta uçurumla düşman kamplara yarmıştır. Burjuvazi artık 1961 Anayasası'nın güdüklüğünde bir demokrasiye bile tahammül edemiyor, kabus gözüyle bakıyor.

Burjuva demokrasisi Türkiye'de açıkça, hiçbir örtüsüz, burjuvazi için demokrasi, işçiler emekçiler için diktatörlüktür. Nitekim bakanın eylemi "harp" olarak nitelemesi bu olguyu çok güzel gösteriyor.

İki saatlik iş bırakma gibi toplu bir eylem batıda bile gerilsiz, hatta zaman zaman çatışmasız geçmezken, böyle bir eylemin Türkiye gibi bir ülkede mantıksal sonuçlarının ne olabileceğini, nerelere tırmanabilece-

ğini düşünmek zor değildir. Buna hazır olmak gereklidir.

Gereken hazırlık

İşçi sınıfının savaşımlarını engelleyen yasaklar sınıfta yaygın ve derin öfke yaratmıştır. İşçi sınıfının bu yasakçı yasaları değil iki saatliğine delmek, kırıp parçalama isteği, her tür eylemi başarıya götürecektir. Deneyimi ve yetişkinliği vardır.

Öte yandan yasal olmayan bir eylem kararı alındı. Bakan eylemi "harp" olarak niteledi. Demek ki bu eylemin hazırlığını, yürütümünü yasal çerçevede sınırlamak, değil mantıksal sonucuna, mantıksal başlangıcına bile ters düşer.

Başta da belirttik, her türlü siyasal basınç yöntemi ancak mantıksal sonucuna götürmeye hazırlıklı olunursa amacına ulaşabilir. İşçi sınıfı buna kafaca çoktan hazırdır. O zaman bu eylemin olası mantıksal sonucuna karşı ciddi örgütsel hazırlık yapılmalıdır. Çeşitli illerde oluşturulan eylem komiteleri yeterli değildir. Her fabrikada işçiler örgütlenmelidir. Bu örgütlenmeler, ordunun, çevik kuvvetlerin vb. olası saldırılarına karşı tedbirlerini almalıdır.

Netaş'ta işçiler yasaları deldiklerinde polis çoğu kez görevsizlikten geldi. Neden? Karşısında birlik içinde, telefon santrali gibi örgütlü, kararlı militan Netaş işçisi vardı. Bölge öyle ki, orada bir çatışma çıksa çevreden işçiler, halk akın akın gelir Netaş işçilerinin yanında çarpışsın. İstanbul işçisinden, Türkiye işçisinden hatta dünyadan Netaş'a aktif destek yağardı. Ve Netaş'ta çakılan kuvilcim tüm tarlayı ateşe verirdi. Bu nedenle çatışmadan kaçındılar.

İki saatlik iş durdurma da çatışma çıkmadan bitebilir mi? Aynı mantıkla, o da çatışmasız bitebilir. Ama aynı mantıkla düşünülebilmesi için, bu kez bir genel direniş düzeyinde, direnişin doğurabileceği her türlü mantıksal sonuca örgütsel hazırlık yapılması gerekir. O zaman düşman ne yaparsa yapsın, başarı kesindir.

Son bir nokta ekleyelim.

Açık tartışma-eylemde birlik

Son sıralarda sendikal birlik fikri önemli bir galibiyet kazandı ama geçen sayımızda da belirttiğimiz gibi buna karşı çabalar da durmuş değildir. Örneğin şimdi de "sendikal demokrasi" adına, ülke çapında sendikaları yerel düzeye indirgeme, yerel sendikacılık gibi "parlak" fikirler savunuluyor. Militanlıkla birlik karşı karşıya konuyor, vb. Ve bu çabaların gerek Türk-İş içinde, gerekse dışında sendika yönetimlerinde uzantıları var.

İsteyen, istediği görüşü savunsun ama geniş çaplı bir eylem söz konusudur. Bu eylemde işçi sınıfının birliğini bozmak "fikir farklılığı" çerçevesine girmez. Eylemde işçi sınıfının birliğini bozmak grev kırılgılığı çerçevesine girer.

Bu nedenle eylemi beğensin, beğenmesin tüm sendika yönetimleri eyleme katılmakla yükümlüdürler, sorumludurlar. Eylemin eksikleri önce ve sonra eleştirilebilir ama sınıfın eylemde birliği bozulamaz. Disiplinsiz sınıf savaşı olmaz!

Çalışma Bakanı bir bakıma haklıdır. Bir "harp" söz konusudur. Onun çarpıtması başka bir noktada yatıyor. "Harbi" açan burjuvazidir, o bunu çarpıtıyor. Burjuvazi hem işçi sınıfını iligine kemiğine dek sömürüyor, hem sınıfın değil sömürüyü kırma, sömürüyü azaltma savaşına bile kelepçe vurmak istiyor. Yani yalnızca "harp" değil, kallesçe bir "harp" yürütüyor. Buna karşı işçi sınıfımız da burjuvazinin davetini kabul ediyor, savaşı yükseltiyor.

Cemile Çakmak

İŞÇİNİN SESİ

R. Yürükoğlu

Haydar Kutlu, işçi sınıfının toplumsal kavgada önderliği ele geçirmesi konusunda şunları söylüyor:

"Tekelci sermaye, uluslararası finans-oligarşisi ile sıkı bağ içinde bizim gibi ülkelerde ulusun iradesini hiçe sayıyor. Onu yokolmaya sürüyor. Bu durumda işçi sınıfı *ulusal çıkarları, genel ulusal amaçları kararlı bir biçimde savunan*, ulusal sorunların çözüm yolunu gösteren bir sınıf ve hatta tek sınıf olarak ortaya çıktığında ulusun gözünde büyük bir saygınlık kazanıyor.

"(...) *"Komünist Manifesto'da şöyle deniyor:*

"Proletarya her şeyden evvel politik egemenliği ele geçirmek, ulusun öncü sınıfı olmak için ayağa kalkmak, kendisini ulus haline getirmek zorunda olduğundan, bu kadarıyla onun kendisi, sözcüğün burjuva anlamında olmamakla birlikte ulusaldır."

"Burjuvazi tarihsel olarak 'ulusun önderi olma' özelliğini yitirmiştir. Ama bu demek değil ki, her ülkede bu rolü, bu iddiada bulunmayı kendiliğinden terkedecektir. Proletarya ulusun önderi sınıf olma rolüne yükselemezse, burjuvazi, şövenizmle ve ulusal ve sosyal demagogilerle kendini önder göstermeye, halkı kandırmaya devam edecektir." (*Demokrasi Savaşı ve TKP*) (abç)

Haydar Kutlu, bir başka yerde *Manifesto'dan* aynı alıntıyı şöyle kullanıyor:

"Marks ve Engels şunu belirtiyorlar: 'Proletarya herşeyden önce politik egemenliği ele geçirmek, ulusun öncü sınıfı olmak için ayağa kalkmak, kendisini ulus haline getirmek zorunda olduğundan, bu kadarıyla onun kendisi, sözcüğün burjuva anlamında olmamakla birlikte, ulusaldır.' Eğer, Türkiye işçi sınıfı bu *ulusal misyonu* yüklenbilirse ve bunun gerektirdiği politika ve programla donanılabilsen tarihin sunduğu bu eşsiz fırsat (*ulusun önderi olma fırsatı*) değerlendirilebilir." (H. Kutlu, "Marksizm ve Yaratici Arayış", *Yeni Çağ*, Eylül 1986) (abç)

Daha yazının başında okuyucuyu sıkıya göze alarak verdiğimiz bu alıntılarda öne sürülen ve Marks'a dayandırılan fikir şudur: İşçi sınıfı, ulusal çıkarları ve amaçları kararlı biçimde savunursa, ulusun önderi olur!

Oysa hem yukarıdaki alıntıda, hem her yerde, Marks ve Engels, Haydar Kutlu'nun onlara söyletmeye çalıştığının tam tersi birşey söylemektedirler: Sınıf savaşımı öncelikle bir ulusun içinde geçtiğinden, ilerici sınıf, *kendi sınıf çıkarımı* toplumun (ulusun) çıkarı durumuna getirmeli, toplumu *kendi sınıf çıkarları çevresinde* toplamalıdır.

Biri, ulusal çıkarları savunmak, öteki kendi sınıf çıkarlarını toplumun çıkarı yapmak diyen bu iki fikir, iki ayrı dünyadır.

Ulusal çıkarları savunarak ulusun "nd ri olmak mı dediniz?"

"Kendi sınıf çıkarlarını toplumun çıkarı yapmak" fikrini Marks ve Engels, *Manifesto'dan* önce, kapitalizmin gelişmesinin başlarında, burjuvazi için getirmişlerdir.

Örneğin, 1847'lerde Almanya'da büyük bir işsizlik ve yoksulluk vardır. Marks ve Engels, bu yoksulluk nasıl yenilecek diye soruyor ve şöyle yanıtıyorlar:

"Yalnızca bir yolu vardır. Bir sınıf, tüm ulusun ayağa kalkışını kendi ayağa kalkışına, tüm öteki sınıfların çıkarlarının karşılanması *kendi* çıkarlarının karşılanması ve geliştirilmesine bağımlılaştırarak denli güçlenmelidir. Bu bir sınıfın çıkarı o süre için ulusal çıkar durumuna ve bu sınıf o süre için ulusun temsilcisi durumuna gelmelidir." (F. Engels, "Almanya'da Anayasal Sorun", 1847, Marks-Engels, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.6, s.85)

Almanya'da bu sınıf o gün için burjuvazidir. Böyle olduğu ve burjuva toplumundan söz edildiği için, "tüm ulusun" ayağa kalkmasından da söz edilebiliyor. Oysa, burjuva toplumu içinde işçi sınıfı tüm ulusun değil, ancak sömürülen emekçi sınıfların başına geçebilir.

Manifesto'da Haydar Kutlu'nun nedense almayı unuttuğu bazı satırlarla birlikte alıntıyı bir daha okuyalım:

"Proletarya'nın burjuvaziyle kavgası, öзде değil ama biçimde, *ilk önce* ulusal bir kavgadır. Her

ülkenin proletaryası tabii ki önce kendi burjuvazisi ile hesabını görmelidir.

"(...) *"İşçilerin vatanı yoktur. Sahip olmadıkları birşeyi onlardan alamayız. Proletaryanın herşeyden önce siyasal üstünlüğü elde etmesi, ulusun önder sınıfı olmak üzere yükselmesi, kendisini ulus yapması zorunlu olduğundan, bu kadarıyla o, sözcüğün burjuva anlamıyla olmasa da, ulusaldır."* (*Manifesto*) (abç)

Proletarya, bilinçlendiği ölçüde, şu ya da bu fabrikada, şu ya da bu işkolunda, şu ya da bu bölgede işçilerin yürüttüğü kesimsel kavgalar genelleşir ve ülke çapında sınıf savaşımı durumuna gelir. Proletaryanın sınıf savaşımını yürüttüğü alan, öncelikle hükümetin burjuvazinin elinde olduğu ulusal devlet sınırları içindeki alandır. İşte bu nedenle, gerçekte değil görüntüde, özde değil biçimde, sınıf savaşımı ulusaldır. Belli bir ulusun sınırları içindedir.

Menşevikler, "proletarya ulusal çıkarları savunarak ulusun öncüsü olur" diyerek, *Manifesto'nun* "kendi sınıf çıkarlarını toplumun yapmak" fikrini çarpıtıyor ve başaşağı çeviriyorlar.

Yanlış yazmışlar! İşçilerin vatanı olmaz mı?

Resmiler bu çarpıtımayla birşey daha yapmış oluyorlar. *Manifesto'nun* en ünlü cümlelerinden,

Marksizmin temel taşlarından olan, *işçilerin vatanı yoktur* fikrini de kaldırıp atmış oluyorlar.

"İşçilerin vatanı yoktur" doğrusu, Marksizme *Manifesto* ile girmemiştir. Bu fikir, *Manifesto'dan* önce Fransa'da, Almanya'da çıkan yayınlarda da vardı. *Manifesto*, noktayı koymuştur.

"Vatan" ve "ulus" burjuvazinin tarihsel çıkarıyla bağlı kavramlardır. Dolayısıyla, "vatan" ve "ulus" fikirleri, burjuvazinin çıkarı (ulusal çıkar) fikriyle bağlıdır. Uluslararası alanda kapitalist devletlerin, "ulusal çıkar", "ulusal amaç" diyerek birbirinin gözünü oyması da bu nedendir.

Proletarya, kendisi için sınıf olmadığı, ayrı sınıf olduğu bilincine varmadığı sürece, "*ulusal sınıf devleti*", yani burjuva devleti, ona "vatan", "kendi devleti" gibi gelir. Oysa bu, burjuvazinin kendine kurduğu vatanıdır. Sınıf bilinci yükseldikçe, bu aldatmaca aşılır.

Aldatmaca aşılır ama sınıf savaşımının yürüdüğü ulusal çerçeve yerinde durur. Proletarya sınıf bilincine tam erdiğinde, siyasal erki almaya yöneldiğinde de, bu kavgayı önce belirli bir ulusun, devletin sınırları içinde verir. Önce ulusal sınırlar içinde yönetici sınıf olmayı hedeflediğinden, "ulusal" bir müfrezedir.

Bu anlamda, proletaryanın tabii ulusal bir görüntüsü vardır. Ancak proletarya ulusal değil, enternasyonalist bir sınıftır.

Kaldı ki, dünya kapitalist ekonomisinin bugünkü gelişme düzeyinde, işçi sınıfının savaşımının öncelikle kendi burjuvazisine karşı olma, "ulusal" olma niteliği de giderek erimektedir. Bugünkü üretim güçleri ve ilişkileri düzeyinde bu tanımlama dar gelmektedir. Bunun böyle olacağını Lenin görmüş ve şöyle demiştir:

"Gelişen kapitalizm, ulusal sorunda iki tarihsel eğilim tanımlar. Birincisi, ulusal yaşamın ve ulusal hareketlerin uyanması, tüm ulusal baskıya karşı savaşım ve ulusal devletlerin yaratılmasıdır. İkincisi, uluslararası ilişkinin sıklığının her biçimde gelişmesi ve büyümesi, ulusal sınırların parçalanması, genelde ekonomik yaşamın, siyasetin, bilimin vb., yaratılmasıdır.

"İki eğilim de kapitalizmin evrensel yasasıdır. Gelişmesinin başlangıcında birincisi ağırlıktadır, ikincisi sosyalist topluma dönüşümüne doğru ilerleyen olgun kapitalizmi karakterize eder. Marksistlerin ulusal programı, iki eğilimi de dikkate alır ve birincisi, ulusların ve dillerin eşitliğini ve bu çerçevede imtiyazların kabul edilmezliğini... savunur. İkincisi, enternasyonalizm ilkesini ve proletaryanın burjuva ulusçuluğuyla, hatta onun en inceliği biçimiyle bile, zehirlenmesine karşı uzlaşmaz savaşımı savunur." (Lenin, "Ulusal Sorun Üzerine Eleştirisi

sel Değınmeler", *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.20, s.27)

Demek ki, kapitalist gelişimin başlangıcında, kendi içinde üretim yapan küçük birimleri birleştirerek ve büyütürük tek bir pazar, tek bir ulusal devlet yaratma döneminde, ilerici işlev gören bir uluslaşma, ulusallaşma çizgisi vardır. Bu dönemde, "ulusal sınır" büyük bir aşama, büyük bir ilerlemedir.

Emperyalizm aşamasında ise bu ulusal sınırlar, başta burjuvazinin kendisine yetmez olmuştur. Dolayısıyla, kapitalizmin yaygınlaşıp derinleşmesi oranında ulusal çerçeve, ulusal özellikler silikleşmektedir. Çünkü kapitalizmin gerek duyduğu pazara, ulusun ve devletin sınırları yetmez olmaktadır.

İşte, Lenin'in sözünü ettiği ikinci eğilim, bugün dünya kapitalizmini belirleyen eğilimdir. Sınırlar her yoldan aşılmakta, gericileşmektedir. Bu durumda, en inceliği burjuva ulusçuluğuna karşı bile ödünsüz bir savaş gerekirken, resmi ideoloji, en kabasından burjuva ulusçuluğu çağırısı çıkarmaktadır.

Bugün dünya kapitalizmini belirleyen ikinci eğilimin işleyişi sonucunda, dünyanın çeşitli bölgeleri arasında sınıf savaşımının koşulları da giderek birbirine yakınlaşmaktadır. Değişik ülkelerde sınıf savaşımı arasındaki farklılıklar azalmaktadır. Böylece, tüm dünya çapında işçilerin *savaşım programı* giderek benzeşmekte, uluslararasılaşmakta ve can alıcı bir önem kazanmaktadır. Dünya ölçeğinde stratejik karar yeteneğine, yani *dünya ölçeğinde örgüte* sahip birleşik bir güç olarak savaşılmazsa, bir "ulusun" sınırları içinde proletaryanın kurtuluşu giderek zorlaşmaktadır.

Küçük bir örneği, Netaş grevini alalım. Netaş tam bir devlet tekel kuruluşudur. Türkiye devleti, bir Kanada firması olan Northern Electric, Donanma Vakfı ve özel sermaye. Ana firma o denli büyüktür ki, Türkiye'deki fabrikasında grev onu pek ilgilendirmez. Fabrikayı tümünden kapatırsa, üretimini de, kârını da pek etkilemez. Türkiye devletinin Netaş'da üretilenlere gereksinimi ve de işçi sınıfının yükselen uluslararası ilgi ve dayanışması olmasaydı Netaş'da grev nasıl başarıya ulaşacaktı? Bir de grevi değil, devrimi düşünün!

Artık, değişik ülkelere, değişik uluslara bölünmüş işçilerin *savaşım ve örgüt birliği* geliştikçe, kendi burjuvazilerine karşı yürüttükleri kavgaya, tekil çatışmalar olmaktan çıkıp, anlamlı bir savaş durumuna gelebilir. Ancak böyle durumlarda, *uluslararası sınıf kardeşliği* kavramı, gerçek anlamını kazanır ve devrimlerin utkusu yakınlaşır.

Bu gidişi Marks, Engels yaşadıkları dönemde görmüşler ve

Bunlar, işçi hareketi içindeki gerçek burjuva ajanları, kapitalist sınıfın mülazımları, reformizmin ve şövenizmin gerçek kanallarıdır. İşçi sınıfının savaşımına zararları büyüktür. Bu nedenle diyoruz ki, oportünizm yenilmeden burjuvazi yenilmez.

R sm TKP bit pazarına nur yağdırdı

Elif Toprak

enternasyonalizmi eylemlerinin köşe taşı yapmışlardır. Onların "vatanı", sınıf kavgasının yükseldiği yer olmuştur. Proletaryanın uluslararası birliğini sağlamak için büyük çaba harcamışlardır. 1846'da, "ulusların kardeşliği" belgisinin, "tüm ülkelerin proleterlerinin kardeşliği" belgisine dönüştürülmesini istemişler, ardından da I. Enternasyonal'i kurmuşlardır.

Haydar Kutlu'nun yaptığı, Marks ve Engels'in hem yazdıklarını, hem yaptıklarını çarpıtmaktadır.

Resmi TKP "Ulusal Nitelikte Yurtsever Bir Parti"dir!

Yineleme pahasına da olsa bir daha söyleyelim. Marks ve Engels, sınıf kavgası özde değil biçimde ulusaldır, çünkü her ülkenin işçisi önce kendi burjuvazisiyle hesaplaşır diyorlar. Kutlu bunu başka yorumluyor. İşçi sınıfı, ulusal çıkarları savunmalıdır diyor.

Böylece, Marks ve Engels'in hiçbir zaman söylemeyecekleri birşey söylemiş oluyor: İşçi sınıfı ulusal çıkarlar, ulusal amaçlar adı altında, burjuvazinin çıkarlarını savunmalıdır!

Tüm bu çıplak sınıf işbirliğine rağmen burjuvazi sürekli olarak daha fazlasını istiyor ki, Haydar Kutlu, "partimizin ulusal bir güç, ulusal nitelikte bir parti olduğu gerçeğini halktan gizlemek için en aşâğılık yalan ve demagojiler kullanılıyor" (*Yeni Çağ*) (abç) diye sızlanıyor.

Bu aşâğılık yalan ve demagojileri durdurmak için biz elimizden geleni yapacağız. Çünkü Resmi TKP'nin söyledikleri, Mark'ın, Engels'in fikirlerini çarpıtmadır, o günler için de yanlış ama bugünkü kapitalist gelişme karşısında gerçekten büyük bir ihanettir.

Konunun bir başka yönüne değinecek olursak, işçilerin vatanı yoktur sözü, onlar doğup büyüdükleri yerleri sevmezler anlamına gelmez. Tabii severler, mahalleyi de, evi de, bağı da severler. Fakat, işçi sınıfı yurtsever değil, *enternasyonalist* bir sınıftır. Onun sevgisi de, ilgisi de enternasyonalist sınıf benliğinin prizmasından geçer.

Ülke, sınıf savaşımının siyasal, toplumsal, kültürel koşullarının alanıdır. İşçi sınıfının ülkeye ilgisi bununla bağlıdır. İşçi sınıfının ülkeye duyduğu sevgi ise, hiçbir zaman kendi burjuvazisi ile sınıf düşmanlığının ve dünya işçi sınıfının öteki müfrezeleriyle sınıf birliğinin önüne geçmez. Tam tersine bunları besleyen bir içerik taşır.

Bu nedenle, işçi sınıfı ülkesini sevsede, "yurtsever bir güç" değildir ve Lenin'in dediği gibi, "yurtseverlik" komünistin ağzına yakışmayan bir sözcüktür. Kutlu'nun ağzına ise yakışıyor!

Burjuvazi faşist diktatörlük yılları boyunca emekçi halk üzerindeki baskı ve sömürsünü çıplak bir biçimde yürüttü. Böylece kendisine dikensiz bir gül bahçesi yaratarak, bunalımını çözmeyi düşledi. Sonuçta Türkiye devlet tekeli kapitalizminin bunalımı değil, burjuvazinin çıplak diktatörlüğü faşizm çözüldü. Emekçi halkta biriken öfkenin doğurduğu basınç arttıkça, burjuvazi diktatörlüğünün üzerine demokrasi şalını örtünmek zorunluluğuyla karşı karşıya geldi.

Ancak burjuvazi bu konuda bir açmazla karşı karşıya:

İşçi sınıfını tarihsel bir dönem boyunca Batı tipi burjuva demokrasisi ile oyalayabilen emperyalist ülkeler burjuvazisi, emperyalist sömürü mekanizması sayesinde bu şalı gerçekten de örtünabiliyor. Oysa emperyalistleşmek için yanıp tutuşan, ama bunu bir türlü başaramayan Türkiye burjuvazisinin işçi sınıfına verebilecek kırıntısı yoktur. O nedenle de emperyalizmin zayıf halkası Türkiye'de burjuva demokrasisi maddi dayanaklarından yoksun kalarak bir komediye dönüşüyor. Bugünkü güdük burjuva demokrasisinin halk sınıfları açısından anlamı budur. Türkiye gibi bir ülkede burjuva demokrasisinin kaderi budur.

Bu durumun ortaya koyduğu nesnel bir gerçek var. İşçi sınıfı ve emekçi halk için demokrasi-nin kazanılması, proletarya hegemonyasındaki ileri demokratik halk devriminden başka bir yolla mümkün değildir. Bu gerçeğe uygun bir demokrasi savaşımı yürütebilmek için şunlar gerekiyor: Birincisi, nesnel durumu işçi sınıfının bilimiyle kavramak. İkincisi, işçi sınıfının hegemonyasında devrimi hedefleyen bir strateji ve taktiklere sahip olmak. Üçüncüsü, buna uygun bir örgüt ve savaşım anlayışı.

İster küçük burjuva reformist, ister küçük burjuva devrimci çizgiye otursun, küçük burjuva eğilimli siyasal hareketler bu üç koşula da uymuyorlar, uyamazlar. Lenin "devrimci teori olmadan, devrimci pratik olmaz" diyor. İşçi sınıfının Marksist bilimine dayanmayan, devrimci teoriden yoksun bulunan küçük burjuva örgütler sonuçta burjuva ideolojisinin etkisi altında eziliyorlar. Bu etki altında onlar siyasette, eylemde ve örgütsel yaşamlarında bunalmırlardan kurtulamıyorlar. Burjuva demokrasisini fetişleştirip, onun çevresinde dönenip duruyorlar.

Gelelim işçi sınıfının "komünist" partisi olma iddiasıyla varlığını sürdürmeye çalışan resmi TKP'ye. Taşdığı isimden başka, komünistlikle hiçbir ortak yanı kalmayan bu örgüt, işçi hareketine sürekli ve sistemli bir biçimde burjuva ideolojisini taşı-

Bir yandan burjuvazinin devlet aygıtı öte yandan beşinci kol oportünizm işçi sınıfı hareketine azgınca saldırıyor.

yor. Bir komünist partisi düşünün ki devrimci teorinin en temel yasalarını ayaklarının altına almış, tepe tepe çiğniyor. Böyle bir partinin siyasal çizgisine de, pratiğine de ne yol gösterir? Burjuva ideolojisi, öyle değil mi? İşte resmi TKP'nin durumu budur.

1981-II. Leninciler Konferansımız, "Burjuva ideolojisine karşı "savaş" kararında, burjuva ideolojisinin işlevini şöyle tanımlıyor:

"Burjuva ideolojisi, kapitalizmin kalıcılığını, burjuva toplum düzeninin mutlaklığını propaganda eden dünya görtüşüdür. İşlevi, yığınların bilincini burjuvazinin çıkarları doğrultusunda biçimlendirmek ve böylece burjuvazinin siyasal egemenliğini sürdürmesini sağlamaktır. Burjuva ideolojisi, kapitalist üretim biçiminin işleyişindeki kökenleriyle, dev gibi üst yapıyla (hukuku, kurumları, basın yayın aygıtı, terör aygıtıyla, vb.) tüm toplumun üstüne çökmüştür. Her köşeye, her deliğe sızar. Halk yığınları bir yana, devrimcilerin, komünistlerin de burjuva ideolojisinin etkisinden sıyrılabilmek için yoğun ve sürekli çaba harcamaları gerekir. Burjuva ideolojisine karşı sürekli ve tutarlı savaş, devrimin ön koşuludur ve komünist partisinin her zaman en başta gelen görevidir." (1981 II. Leninciler Konferansı Kararları, s.45)

Burjuva ideolojisine kapılırları ardına kadar aşan resmi TKP, burjuvazinin siyasal egemenliğini sürdürmesinde ona yardımcı olmaktadır.

Resmi TKP işçi hareketini 20-25 yıl geriye çekebilmenin hayalini kuruyor

Kırk yılın kaşarlanmış küçük burjuva oportünistleri, faşizmin

Ama, işçi sınıfı hareketi derin illegalite koşullarında, merkezi disiplinli örgütünü geliştiriyor. Yapı yükseliyor.

yeterince "değerlendirememiş" olmasına ahlantıp vahlanıyorlar. Geçmiş geri getirmek mümkün olmayınca, resimler kendileri geçmişe dönüyorlar. "Devletçiliğin", "milli kapitalizmin" savunucusu Kemalist ideoloğların ölümüyle boşalan yeri doldurmaya talip oluyorlar.

Resimler, hep geçmişteki birşeylerin mirasına sahip çıkmaya meraklıdır. Bir dönem boyunca da Türkiye komünist hareketinin varisleri pozlarıyla ortalıkta dolanıp durdular. Ama Türkiye ne 1960'ların ne de 70'lerin Türkiye'sidir bugün. Geçmiş 20-25 yıllık süreç, işçi hareketinin devrimci durumlar içinde yaşadığı savaşlarla dolu bir süreçtir. İşte bu mirasa sahip çıkmak artık resimlerin işine gelmiyor. O nedenle, işçi sınıfının 1960-70 ve 1970-80 savaşım dönemlerinin ideolojik siyasal tüm birikimini bir çırpıda reddedip, Kemalizmin mirasını sahipleniyorlar. Herşeyi 1960'lardan ve kendi ulusal özlemleri doğrultusunda başlatabilmenin düşünüyüyorlar.

Kolay değil. Resimler omuzlarına tarihsel bir sorumluluk, "işçi sınıfını burjuvaziyile uzlaştırma", "ulusal birliği sağlama" sorumluluğunu yüklenmişlerdir. O nedenle de işçi sınıfını ve Türkiye sol hareketini peşleri sıra 20-25 yıl geriye çekebilmenin çabası içindedirler.

Oportünizm, burjuva ideolojisinden kopamayan kararsız, kaypak küçük burjuva siyasetçilerin ortak karakteridir. Bir küçük burjuvalar denizi olan Türkiye'de oportünizmin kaynağı oldukça bereketlidir. "Komünist" etiketli resmi TKP, işçi hareketindeki oportünizmin ana kaynağıdır. İşçi hareketinde etkili olabildiği ölçüde işçilerin mantığını burjuva ideolojisiyle çarpıtmaktır. Resimler, burjuva ideolojisinin gönüllü savunucularıdır.

Yeni bir dönemin gerektirdiği güç görevlere ayak uyduramayan oportünistler, kurtuluşu bir yılan gibi kıvrılıp durmakta bulurlar. Kuyruğundan tutamazsın. Dün söylenenler bugün yadsınır. Yarın söylenecek olanlar bugün yadsın. Bu çarpıklığın nedenini sormaya kalksan, "dün dündü, bugün bugündür" ya da benzeri bir cevapla karşılaşsın. Oportünizm kendini gözden gizleyebilecek amaciyla satırlar arasına devrimci görünen sözler serpiştirir. Amaç, sorunları henüz yeterince kavrayamamış iyi niyetli militanların kafasını karıştırmak, çorbaya çevirmektir. Resmi TKP bu yoldan yürüyor.

Resmi TKP menşevizm bataklığının dibindedir

Menşevizm işçi hareketinde burjuva ideolojisinin zehirini yayan bir bataklıktır. Bu bataklıkta duran resmi TKP, yaşamak (Devamı sayfa 6'da)

çözülmesinden sonra girilen yeni dönemde kendilerini yeni elbiseleriyle sunuyorlar. Legal dergiler çevresinde kümelenmeler, le-

gal sosyalist parti tartışmaları giriyor. Resmi TKP de aynı kervanın yolcusudur. Burjuva sosyalistinden, küçük burjuva sosyalistine uzanan bu renkli yelpazede birbiriyle uyuşmaz gibi görünen noktalar olsa da bunların hepsi sonuçta rüzgarı aynı yere doğru üflüyorlar: Türkiye işçi sınıfının savaşımını burjuva legalitesinin sınırlarına hapsetmek. Burjuva düzeni devrimci patlamalardan korumak.

Ama Türkiye devlet tekeli kapitalizminin dayattığı gerçekler bu hayallerle uyuşmuyor. O zaman ne olacak?

Oportünistler için kolayı var. Gerçekleri yadsırsın olur biter! Türkiye'de devlet tekeli kapitalizmi yoktur dersin. Türkiye kapitalizmini geri gösterirsin. 15 milyonluk işçi sınıfına gözlerini sımsıkı yumup, "birkaç yüzbinlik çekirdek, birkaç milyonluk işçi sınıfı" palavrasını ağzında geveleyip durursun. Bu sınıfı devrim yapılmaz, işçi sınıfının gelişmesi için bize en azından bir 10-15 yıl lazım diyerek yüzünü dönersin geriye...

Resmi TKP, 1960'lardan bu yana gelişen savaşım süreci içinde aşılın MDD'cilik gibi bayat tezlerle yeniden hararetle sarılıyor. Nesnel gelişmenin, devlet tekeli kapitalizminin fırlatıp bir kenara attığı "devletçilik", "milli kapitalizm", "milli kalkınma", "kapitalizm içinde sosyal adalet" gibi eski burjuva görüşler resimlerin eliyle birer birer sandıktan çıkarılıyor. Resmi TKP bit pazarına nur yağdırıyor. Burjuva Kemalist ideolog Doğan Avcioğlu'nun değeri yeniden keşfediliyor.

Kutlu gibi azılı menşevik liderler, Türkiye sol hareketinin, Avcioğlu gibi ulusal değerleri

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

İşçinin onuru
sermayeyi
yenecektir!

Türk-İş'te birleş!

1 Mayıs'ta devleş!

Yıl:13, Sayı: 324, 11 Mart 1987

Burjuvazinin Kürt sorununa değişen yaklaşımı

Süleyman Sakalı

Giriş

Türkiye burjuvazisi için Türkiye Kürdistanı her dönemde ekonomik ve siyasal açıdan büyük önem taşımıştır. Bugün de öyledir.

Öte yandan, burjuvazinin Kürdis-

tan'daki sömürgeci politikası, doğal olarak, Türkiye'de kapitalizmin gelişme aşamalarına bağlı biçimde değişiklikler göstermiştir.

Örneğin, 1950'lere kadar süren dönem, Türkiye Kürdistanı için tam bir yağma ve talan dönemiydi. Sermaye birikimini

sağlamak için yola çıkan Türk burjuvazisinin gözü başka şey görmüyordu. Çıplak şiddet, zorbalık ve "katliamdan başka birşey olmamaları nedeniyle savaş bile sayılmayan" bir dizi sömürge savaşı bu döneme damgasını vurdu. 1960'lara kadar uzanan bu dönemin son on-onbeş

yılında Türkiye Kürdistanı'nda yavaş bir kapitalist gelişme vardı, ama dönemi bir bütün olarak belirleyen yukarıda sözünü ettiğimiz ekonomi dışı zor oldu. Askerel-stratejik, siyasal amaçla yapılan sınırlı bazı yatırımlar dışında kayda değer yatırım söz konusu değildi.

1960'lar sonrasında Türkiye'de gelişen tekeli kapitalizm, bunun giderek finans-kapitale yükselmesi ve özellikle 1970'ler sonrasında devlet tekeli kapitalizminin egemen oluşu Türkiye Kürdistanı açısından da yeni bir dönemin önkoşullarını yarattı.

1980 faşist darbesi öncesindeki 15 yıllık dönemde, Türkiye Kürdistanı'nda hızlı bir kapitalist gelişme sürdü. Bu temelde de yeni, geçmiş dönemin "isyan" hareketlerinden farklı nitelikte bir ulusal hareket yükseldi.

Bu dönemde Türkiye'de devlet tekeli kapitalizmi gelişti. Süper kâr peşinde koşan bir mekanizma oluştu. Dışa açılma, emperyalistleşme isteği acilleşti ve bunun gerçekleşemediği oranda da ülke içindeki sömürü yoğunlaştı.

Bu "içeride yoğunlaşma"nın ne tür gelişmelere yol açabileceğini hep birlikte yaşayarak gördük. 1980 faşist darbesi sömürünün ülke içinde yoğunlaştırılması karşısında yükselen halkın savaşını bastırma gereksiniminin, vazgeçilmez bir zorunluluk durumuna ulaştığı bir noktada geldi. Birçok şey yaptı ama emperyalistleşmede önemli bir adım atamadı.

Türkiye'nin emperyalistleşme isteği devlet tekeli kapitalizminin gelişmesine paralel olarak ve son yıllarda giderek artan bir şekilde şiddetleniyor.

Emperyalistleşmeye çalışan Türkiye için bu yolun nasıl ve neden bir çıkmaz yol olduğu ve bu durumda izlenmek istenen dış politika üstünde burjuvazi arasında yürüyen tartışma *İşçinin Sesi*'nde birçok kez dile getirildi. Son aylarda Musul-Kerkük konusunda ortaya çıkan tartışmalar, konunun burjuvazi açısından ne kadar acillik kazanmış olduğuna örnektir.

Emperyalistleşme isteğiyle kıvranan Türkiye burjuvazisi bu yolda ilerlemesinin, dışa açılmasının karşısına çıkan engellere çarptıkça ne olacak? Söz konusu gereksinim yok edilemeyeceğine göre, proletarya bu açmazı devrimle kaldırıp atıncaya kadar, biriken basınç kendine elbette başka "çıkış yolları" arayacak.

İşte, Türkiye burjuvazisinin, iç sömürge Kürdistan'a ve Kürt sorununa yaklaşımında son dönemde ortaya çıkan değişimlerin ardında, dışa yeterince açılmayan burjuvazinin gözünü Kürdistan'a çevirmiş olması yatıyor.

Şimdi bu gelişmeye biraz daha yakından bakalım.

TABLO 1
TÜRKİYE TOPLAMI

	Ekilen tarla (Bin hektar)	Traktör sayısı	Traktör pulluğu Toplam ¹	Traktör kültivatörü	Tahıl mibzeri (Trak. çevrilen)	Bıçerdöğeri Toplam ²	Harman mak.	Su pompası Toplam ³
1950	14 542	17 450						
1951	15 272	24 000						
1955	20 998	40 282						
1960	23 264	42 136						
1961	23 076	42 505	43 990	5 208	8 734	5 846	3 803	36 873
1964	23 843	51 781	55 200	6 500	9 800	6 790	3 580	62 600
1969	24 672	96 407	119 300	21 900	24 700	8 300	11 400	94 400
1974	24 660	200 466	205 587	90 760	32 873	11 392*	37 256	169 376**
1979	24 995	402 777	476 934	128 964	79 115	12 994	86 666	272 015
1983	23 018	513 516	585 611	199 389	99 824	13 761	115 522	335 470
1984	23 874	556 781	595 498	210 176	110 560	13 931	118 955	342 017

1. Kulaklı+Döner kulaklı+Diskli

2. Kendi yürür+Traktörle çekilen

3. Santrifüj+Motopomp+Derin kuyu

* Çekili Bıçerdöğeri sayısı 1975 rakamı.

** Derinkuyu pompa sayısı 1975 rakamı.

TABLO 2
TÜRKİYE KÜRDİSTANI*

	Ekilen tarla (Bin hektar)	Traktör sayısı	Traktör pulluğu Toplam ¹	Traktör kültivatörü	Tahıl mibzeri (Trak. çekilen)	Bıçerdöğeri Toplam ²	Harman mak.	Su pompası Toplam ³
1964	2 861	2 185				570		
1969	2 886 2 725	9 297 8 432	10 030 9 378	4 560 4 595	2 152 2 041	836 896	2 006 1 700	3 388 3 437
1979	3 345 3 189	40 928 35 004	41 839 38 788	19 739 21 105	7 295 7 248	994 1 026	17 394 13 164	19 131 18 143
1983	3 679 3 482	50 055 42 856	52 086 46 842	28 838 29 512	9 261 9 453	917 998	11 847 9 864	23 528 22.126
1984	3 848 3 616	55 145 49 239	55 779 50 133	30 302 31 603	10 486 10 306	927 952	16 259 14 135	23 854 23 316

1 Kulaklı+Döner kulaklı+Diskli

2 Kendi yürür+Traktörle çekilen

3 Santrifüj+Motopomp+Derin kuyu

* Yıllar için verilen sayıların ilki Maraş hariç 18 il, ikincisi G.Antep ve Kars hariç 17 il toplamıdır.

Çifte sömürü altında ezilen kadınların savaşı, işçi sınıfının devrim savaşımının parçasıdır.

İşçi sınıfındaki kadın, 8 Mart'ın kutlu olsun!

Nurten Keskin

Kadınların eşitliği yolunda kat edilen mesafenin her bir santimi büyük mücadelelerle kazanılmıştır. Bugün bazılarını basit gibi gören, zaten hep varmış gibi gelen birçok hak, uğrunda işçi ve emekçi kadınların can verdiği, kan akıttığı kazanımlardır.

Atatürk lütfu yapmadı

Burjuva köşe yazarları kadın sorununu konu etmeyi sıklaştırdıklarından beri bizim ülkemizde kadın haklarının Batıdaki gibi kadınların mücadelesi sonucunda kazanılmadığını, bunların tepeden getirildiğini, daha da beter bir demagojiyle Atatürk tarafından verildiğini öne sürüyorlar.

Bizim kadınlarımızın hem kendi hakları hem de tüm işçi sınıfının kurtuluşu için neler yaptığını ve yapabileceğini 1980 öncesinde yaşanan devrimci durum dönemi, faşizm sırasında göğüsledikleri işkenceler çoktan gösterdi. Çok daha gerilere gidip 1920'lere vardığımızda komünist kadınların komünist partisi içinde örgütlendiğini ve kadınların kurtuluşu için bilinçli mücadele yürüttüğünü görüyoruz. (Bakınız, *İşçinin Sesi*, sayı 249'da Birinci Doğu Halkları Kurultayı adlı kitaptan aktarılan bölüm)

İşçi ve emekçi kadınlarımızın kadın hakları için yürüttüğü mücadeleyi kanıtlamaya hiç gerek yok. Yürüttü, yürütüyor. Ama hadi diyelim ki yürütmedi. Böyle bile olsa bugünkü kadın haklarını Kemal'in verdiğini söylemek iki yanıla büyük utanmazlıktır.

Birincisi, Kemal'in yasalarında kadınlara eşitlik verilmemiş tersine kadının toplumsal yaşamındaki eşitsiz konumu yasallaştırılmıştır. (Bunu *İşçinin Sesi*'nin 184-185, 249, 273. sayılarında kadın hakları konulu yazılarda gösterdik.)

İkincisi, burjuvazi sermaye birikimi için her türlü sömürüye azgınca başvururken kadınları da ucuz işgücü olarak iş yaşamının içine çekmek zorunda kalmıştır. En temel haklardan biri olan çalışma hakkını bile kadına bir hak vermek için değil kapitalizmi geliştirmek için, onu da yarım yamalak (kocanın iznine bağlı) tanımıştır. Kadının iş yaşamına katılması başka yasal ve sosyal hakları zorlamış, beraberinde getirmiştir.

Türkiye Anayasası'nın ancak 1934'te tanıdığı kadının seçme ve seçilme hakkı ise Batıda kadınların büyük mücadelelerle elde ettiği bir kazanımın Türkiye kadınına katkısıdır. Her ülkenin burjuvazisi Amerika'yı yeniden keşfetmiyor. İşçi sınıfının ayrı ayrı ülkelerde verdiği mücadelelerin sonuçları her ülkeye şu ya da bu ölçüde yansıyor.

Bugün üstünde düşünmeye bile gerek görmediğimiz, kadının oy hakkı Batı kapitalist ülkelerinde büyük toplumsal çalkantılar yaratacak kadar zorlu mücadelelerle kazanılmıştır. Bizim ülkemizde bu boyutta bir mücadele gerektirmediyse bu Batıdaki sınıf kardeşlerimizin başka ülke burjuvazilerinin bile yüreğine korku salan bir savaşım yürüt-

mesindedir.

Burjuvazi, sorunların emekçi kadınları savaşımın daha çok içine çeken biçimlerde patlamasını göze almaktansa, hem de üstelik sonunda bir hak vermek zorunda kalacaksa, hakkı, daha patlama belirtilerini gördüğü zaman tanır, hem de "iyi burjuvazi" imajı yaratarak kârlı çıkar. Türkiye burjuvazisinin bu işte akıllı davrandığını bugün bile kadın haklarını Atatürk verdi diyen İlhan Selçukların, Uğur Mumcuların durumu gösteriyor.

Türbanacı gericiler neyi hedefliyor?

Türkiye burjuvazisi türban taşıyla beş-altı kuş birden vurmak istiyor. En başta yeniden yaklaşan devrim "tehlikesine" karşı toplumsal tabanı güçlü bir siyasal odak yaratmaya çalışıyor. Diğer yandan bunu Ortadoğu İslam ülkelerine açılabilme için kullanıyor. Bugünkü konumuz açısından önemli olan yanı da türban olayının, kadınların savaşımına bir saldırı oluşturmasıdır.

Gericiler yukarıda sözettiğimiz hedeflere varmak için neden başka bir konuda değil de türban konusunda siyasal kampanya açtı? Bunun elbette kadına ilişkin nedenleri vardır. Türkiye burjuvazisi türban olayıyla kadınlar açısından en azından şunları hedefliyor:

1. Kadının devrimci yönde gelişmekte olan bilincini geriletme. Kadını dinin uyuşturucu, gerici, savaşımından alıkoyan etkisi altına sokmak.

2. İşçi ve emekçi kadınların yükselen, siyasallaşan mücadelesini hiç değilse gerici siyasallığa dönüştürebilmek.

Gericilerin türban olayıyla yapmaya çalıştığı şey hiç de basit bir başörtü tartışması değildir.

Demirel "başörtüde ideoloji aramak yanlıştır" diyor. Bir kere başörtüde de ideoloji vardır. Başını örtme geleneği, kadını bir meta gibi alıp eve kapatan, ev işlerine hapseden, kendi malı olarak gördüğü için başkalarının görmesine yasak koyan dinci-burjuva ideolojisinin bir göstergesidir. Bu açıdan başörtüde de ideoloji vardır, ama başörtü örten kadınlarımız bilinçli gericiler değildir. Türbanda ise haydi haydi ideoloji vardır ve bugün türban takıp sokağa dökülenler bilinçli gericilerdir. Siyasal bir amaçları vardır ve bunun için örgütlü, bilinçli bir siyasal eylem yürütüyorlar.

Türbancılar, halkımızın daha yakından tanıdığı adlarıyla sık-mabaşlar, bilinç bulandırmak için tartışmayı başörtü, giyim-kuşam özgürlüğü tartışmasına dönüştürmek istiyorlar. İşin ilginç tüm burjuva aydınları ve solcu geçinen legalist liberaller de bu tuzağa düşüp aynı değirmene su akıtıyorlar. *Milli Gazete*'nin "başörtüsü" konulu araştırmasına Perinçekçiler de katılmış ve bakın Doğu Perinçek ne cevap vermiş:

"1. Başörtü, başı soğuktan, rüzgardan, kardan, güneşten koruyan örtüdür. Baş örtmek Nur süresinin 31. ayetinin gereğini yerine getirme düşüncesinden de kaynaklanabiliyor. Bu inançta olanlar, giyimlerini, kuşamlarını özgürce seçebilmeli ve gönül rahatlığı içinde giyinebilmeliler." (*Saçak* dergisi, Şubat 1987)

Perinçek bu yanaşımıyla gericilerin hizmetindedir. Gericilerin siyasal amaçlarına örtü olarak kullandıkları "başörtüsü" tartışmasının arkasında yatan amaçları, sokaklara dökülerek eylem yapmalarına, açlık grevi, toplu dilekçe vb. şekillere dönüştürmelerine rağmen görmüyor

ve konu analarımızın, ninelerimizin başörtü geleneğiymiş gibi cevap veriyor. Basit bir giyim-kuşam özgürlüğü sorunundan konuşuyor. Zaten gericiler de bunu istiyor.

Burjuvazi işçi, emekçi kadınların biriken öfkesinden korkuyor. Çünkü artık gecekondular semtlerinde, pazarlarda, yol kesmelerde bu öfke patlamaya başladı. Burjuvazi çok iyi görüyor ki kadınlar siyasal savaşıma katıldıkları zaman kendisinin sonu gelmiş demektir. Savaşımı önleyemez ancak yolundan saptırmaya çalışabilir. Burjuvazi buna çalışıyor. Lenin Clara Zetkin'le 1920'de yaptığı konuşmasında bu tehlikeye dikkat çekiyor ve şöyle diyor:

"Kadınlar bizimle birlikte olmazlarsa, karşı-devrimciler onları karşı-mıza çıkarmayı başarabilirler. Bunu her zaman aklımızda tutmalıyız." (Aktaran Clara Zetkin, *Kadınların Kurtuluşu*, Günce Yayınları, s. 154)

Bugün burjuvazinin çabası tam da bu yödedir. Aktifleşen kadın yığınlarını devrimci savaşımdan uzak tutmaya, kendi yanlarına çekmeye çalışıyorlar.

Feminizm de var

Bu çaba bir başka biçimde feminizm tartışması olarak karşımıza çıkıyor. Bugün Türkiye'de feminizm bir akım olarak taban bulmuş değildir. Ama burjuvazi yükselmekte olan kadın hareketinin devrim kanalına akmasından korktuğu için, kadın hareketi bari feminizm biçiminde olsun diyor.

Erkekçe dergisinin ocak sayısında "Feminizm Erkeklerle Yaradı" başlıklı bir yazı yayınlandı. Yazı feminizmle devrimci kadın hareketini özdeş göstermek için özel bir çaba sarfediyor. *Erkekçe*

sadece kendi görüşlerini yansıttı, hele ki 8 Mart konulu bir yazıda adını geçirmeye bile değmezdi. Ama dergi "feminizm erkeklere mi yaradı kadınlara mı?" sorusunu pek çok politikacı, yazar, aydın, sanatçıya soruyor ve onların görüşlerini de yayınlıyor.

Bunların içinde Yalçın Küçük, Reha İsvan, Şükran Ketenci, Latife Tekin, Cüneyt Canver, Fikri Sağlar gibi kişiler de var. Soruya yanıt verenlerin Yalçın Küçük hariç hepsi feminizmle, devrimci kadın hareketini özdeş göstererek konuşuyor. Yani sonuçta kadın haklarından yana konuşanlar bile feminizmin yanında olduklarını söyleyerek, kadın hakları mücadelesinde bilinç bulanıklığı yaratıyorlar. Yalçın Küçük ise *Erkekçe*'nin özel olarak yarattığı sis perdesini aralamadan, yani feminizmle gerçek kadın hareketinin ayrı ayrı şeyler olduğunu söylemeden feminizme karşı konuştuğu için bu sis perdesi altında kadın haklarına karşı konuşmuş oluyor.

Son yıllarda kadın sorunu hakkında yazı yazan burjuva ve küçük burjuva aydınların hemen hepsi feminizmle, devrimci kadın hareketini özdeş gösteriyor. Feminizm bir burjuva ideolojisi ve bu tür çabalar feminizmi yani kadınlar üzerinde burjuva ideolojisinin hegemonyasını güçlendirmeye yarar.

Feminizm neden burjuva ideolojisi?

Feminizm kadın sorununun sınıfsal özünü göstermez. Kadınların iki kat eziliyor ve sömürülüyor oluşunun sınıflı toplumla olan bağını açık etmez. Böyle olduğu için de mücadeleyi kapitalizm sınırlarının içine hapseder.

Oysa bu yol kadınları kurtuluşa götürmez. Kadın hareketi işçi sınıfının kapitalizmi yıkma, sömürüyü ortadan kaldırma savaşımıyla birleşmeden sonuç getirmez.

Feminizm genel olarak kadınların erkeklere karşı savaşımından söz eder, ama erkek işçinin sömürüsü de kadın işçinin çifte sömürüsü de sınıflı toplumdan kaynaklanıyor. Bu sınıflı toplumu yıkmadıkça ve komünizmi kurmadıkça kadının tam kurtuluşu imkansızdır.

Kurtuluşunun kendi mücadelesinde yattığını kavramış ve harekete geçmekte olan işçi, emekçi kadın yığınlarının devrim savaşımının içine çekmek görevimizdir.

Bunu başarmak için her türlü burjuva ideolojisine karşı savaşacağız. Kadınları kendi özel sorunlarından yola çıkarak örgütleyeceğiz. Kreş sorununun, eğitimsizliğin, aşağılanmanın vb. tüm sorunlarının düzenle bağını gösterip eşit haklar savaşımını işçi sınıfının devrim savaşımıyla öreceğiz.

Kadınlar katılmadan devrim başarıya ulaşamaz, komünizme varmadan da kadınlar kurtulamaz.

Bu bilinçle 8 Mart kutlu olsun.

İşçi, emekçi kadın yığınlarını kazanmak, devrim savaşımının içine çekmek görevimizdir.

Kadınların katılımı olmadan devrim başarıya ulaşamaz, komünizme varmadan da kadınlar kurtulamaz.

Netaş grevi, yaklaşan dev işçi alternatifinin habercisi oldu.

NETAŞ GREVİ BITTİ

18 Şubat'ta biten Netaş grevi işçi sınıfımızın savaşımında çok önemli bir dönemeç oluşturdu. Giderek yükselen sınıf savaşımının hem göstergesi oldu, hem de bu savaşın yükselmesine büyük ivme kazandırdı. Netaş grevi 12 Eylül sonrası yapılan ilk büyük grevdi. 2650 işçi 93 gün boyunca yılmadan savaşım verdiler. Öğrettiler, öğrendiler. Grev boyunca işçi sınıfımızın kalbi Netaş'ta attı.

Kemal Koldaş

18 Şubat'ta biten Netaş grevi işçi sınıfımızın savaşımında çok önemli bir dönemeç oluşturdu. Giderek yükselen sınıf savaşımının hem göstergesi oldu, hem de bu savaşın yükselmesine büyük ivme kazandırdı.

Netaş grevi 12 Eylül sonrası yapılan ilk büyük grevdi. 2650 işçi 93 gün boyunca yılmadan savaşım verdiler. Öğrettiler, öğrendiler. Grev boyunca işçi sınıfımızın kalbi Netaş'ta attı.

Netaş'ın konumu İstanbul'un işçi kuşağının savaşkan bir köşesi, adını 1 Mayıs 1977'den alan, 1 Mayıs Mahallesi'nin dibindeydi. Yılların birikiminin billurlaşması söz konusuydu. İşçiler güçlü girdikleri bir savaştan daha da bilerek, bilinçlenerek, güçlenerek çıktılar. Netaş grevinin başarısı işte bu noktada ve sınıf savaşımını yükseltmesinde, ülkenin siyasal yapılanmasını derinden sarsmasında yatmaktadır.

Birlik işçinin gücüdür

Grevin bu başarılı yanının altında Netaş işçisinin gücü yatmaktadır. 2650 işçinin tümü greve katıldı. 93 gün boyunca kimse nin "gık"ı çıkmadı. Oysa Otomobil-İş bu fabrikada 1300-1400 üye ile yetki almıştı. Ancak işçiler bu durumun grevi zaafa uğratmasına izin vermediler. Tavandaki sendikal bölünme, tabanda yerini militan, savaşkan birliğe bıraktı. Grev boyunca oportünizmin hoşgörüsüne sığınan iki şef, son günlere doğru ise 70-80 imalat işçisi ve 100 kadar büro işçisinin dışında kimse çalışmadı. İşçiler büyük bir coşku ve disiplinle grevi götürdüler. Her an her eyleme hazır 500 militan grevci işçi sürekli alarmdaydı.

İşçi gücün örgütte olduğunu, birliğin yığıntı değil örgütlü birlik olduğunu sağduyusuyla bilir ve bunun için eşsiz bir örgütçüdür. Netaş işçisi sendika merkezinin geri çekici etkisine rağmen grevin içinde örgütlenmede çok başarılı adımlar attı. Her gün yalnızca çeşitli nöbet yerlerinde 120'den fazla işçi görev aldı. Ve nöbet listesi hergün değişti. 60 işçi dayanışma örgütlenme komitelerinde yöneticilik yaptı.

Grev boyunca işçilerin kendi çabaları dışında yeterli bir dayanışma örgütlenmemesine rağmen, kimse dışarıda kaçak çalışma yoluna sapmadı. Dayanışmamızı kendimiz örgütleriz, kendi dayanışma örgütlenme işlerimizde çalışırız dedi. İşçiler, sendikayı avukatları gibi görüp grevi sendikaya havale ederek bir kenara çekilmediler. Grev bizim işimiz dediler. Kimi eksikliklere, acemiliklere rağmen grevi başarıyla, özveriyle götürdüler.

Bu durumu 12 Eylül öncesinin büyük grevleriyle, örneğin sekiz buçuk ay süren MESS grevleriyle karşılaştırırsak aradaki farkı çok iyi görürüz. İşçi sınıfımızın bilincinin ne kadar ilerlediğini, sağduyusunun, sınıf sezisinin ne kadar geliştiğini anlarız.

Bir kez o grev, "DGM'yi ezdik, sıra MESS'te!" gibi oportünizmin etkilerini içinde taşıyan bir belgiyle yapılmıştı. İşçileri siyasal bir hedeften geri çekip ekonomik hedeflere yönelten bir belgiyle. DGM ne? MESS ne? Etkin bir dayanışma örgütlenmemiş, işçiler limon-salatalık satıcılığına, küçük atölyelerde kaçak çalışmaya adeta zorlanmıştı. Grev gözcüsü olmadığından Maden-İş uzmanları bile gözcülük yapmıştı.

Kuşkusuz bu iki grevin yer aldığı ortamlar birbirinden çok

farklıdır. MESS grevi devrimci durum koşullarında işçiyi geri çekici, enerjisini devrime yönlendirmek yerine köreltici bir grevdi. İşçileri gereksiz yere yorup kendi örgütlerine küstürdü.

Netaş grevi ise devrimci durumun henüz çıkmadığı ama her an çıkabileceği, ekonomik savaşımın siyasal nitelik alışı sürecinin nesnel olarak hızlandığı bir ortamda geçti. Grevin istemleri tümüyle fabrika işçilerinin katılımıyla, onların istekleri doğrultusunda ve onlar tarafından şekillendirilmişti. Bugün Türkiye'deki en ileri ekonomik istemlerdi. Doğrusuyla, yanlışıyla bir bütün olarak, yasaları ve siyasal yapıyı zorlayıcı, işçi yöntemlerle delici nitelik taşıyorlardı. Birinci yıl için yüzde 75, ikinci yıl için yüzde 55 zam, 4 ikramiye yıpranma primi (1 ikramiyeden fazlası yasak), Disiplin Kurulu başkanlığının işçi ve işveren arasında dönerli olması gibi.

Sonra, sendika genel merkezinin geri çekici çabalarını engellemeye önem verdiler. Bir yandan disipline uydular, eylemde birliği bozmadılar. Öte yandan bu işi siz yapmaya niyetli değilsiniz biz yapacağız, gölge etmeyin dediler. 31 Ocak'taki Netaş işçilerinin gecesinde bunu çok açık belirttiler. Bir kuruş zam almasak da yenilesek de girme kararını biz vereceğiz, biz onaylamadan anlaşmayı imzalamayacaksınız, dediler. (Ama imzaladılar!) Açıklık istediler.

İşçi sınıfımızın, "depolitizasyon" bir yana, eskiye oranla "aşırı politize" olduğuna, olgunlaştığına, sınıf bilincinin ilerlediğine, faşizmin çoktan çözülüp gittiğine bu grevden daha iyi bir kanıt bulunabilir mi?

Bu yasalarla da grev yapılır, yapacağız!

Eğer işçiler birlikse, örgütlüyse bu yasalarla da grev yapılabilir. Netaş grevinin gösterdiği bir başka gerçek de bu oldu.

Grev daha ilk gününden 500'den fazla işçinin yolu kapatarak, toplu olarak 1 kilometre yürüyüşüyle başladı. Türkiye'de 3 kişinin birarada yürümesinin yasak olduğunu düşünürsek, nöbet değişimleri bile ufak birer mitingdi. İşçilerin birikmiş sınıf kinini gören polis, bunları görmemezlikten gelmeyi yeğledi.

Netaş grevi bu yasalarla nasıl

grev yapılacağını gösteren çok değerli deneyimler kazandırdı. Bir yasayı ne kadar detaya indirirseniz, ne kadar "açık kapamaya" uğraşırsanız o kadar çok yeni "açık kapı" ortaya çıkar. Netaş işçileri yaratıcı bir biçimde bu açıkları buldular, güçlerine yaslanarak bu açıkları kullandılar.

Grev çadırı mı yasak? Sendika şube binası 24 saat açık kaldı. Netaş'ta şube binası grev yerine yakındı. Her grevde böyle olmayacak tabii. Ama neden sendikalar birbirlerinin binalarını grev sırasında bir grev üssü olarak kullanmasınlar? Niye Özgıda-İş Bakırköy şubesi sendika binasını Derby işçilerine bir üs olarak vermesin? Laspetkim-İş'in Hak-İş'ten ayrılması bunu engelleyebilir mi? Ya da Laspetkim-İş'in bağımsız olması Türk-İş'e üye bir sendikanın Bakırköy'deki bir şubesini kullanmasına engel mi? Bu soruları hiçbir sendika tabana karşı doyurucu bir biçimde olumsuz olarak yanıtlayamaz. Ama bunun için en başta bu soruları sormak gerek. İşçiler bunları er geç soracak.

Grev tüzüğü, grevci işçileri grev kırmaya o kadar detaylı bir biçimde özendirilmiş ki, dışarıdan gelenleri hesaba katmamış. Dışarıdan gelip çalışan çırak, öğrenci-işçilerin ürettikleri ürünler işi yerini terkedemiyor. Polis, terkederse gidin, dava açın, toplatıp geri koydurun, diyor. Ancak işçiler yığınsal bir biçimde kamyonların önünü keserek engelliyorlar. Polis geri çekilmek zorunda kalıyor. Gücün varsa engellersin!

Netaş grevinin gösterdiği bir başka nokta da, bir işyerinde işçiler ne kadar birlik olurlarsa olsunlar, bunun grevi kazanmaya yetmeyeceğidir. Aynı işkolundaki işçilerin, hatta bir bütün olarak sınıfın grevcilerle dayanışması zorunludur.

Yaşasın işçi dayanışması

Netaş grevi boyunca Türk-İş'e ve Hak-İş'e bağlı birçok sendika şubesi ve fabrika toplu olarak grevi ziyaret etti, dayanışmasını gösterdi. Karınca kararınca yardım etti. İşçi semti Ümraniye, 1 Mayıs Mahalleleri halkı grevcilere her türlü yardımı yaptı. Onlardan gereksinimleri için para almadı.

24 Ocak'ta yapılan dayanışma gecesi "12 Eylül öncelikler"

gibi oldu. Coşku, inanç, kararlılıkla dopdolu bir salon toplumsal sempatinin işçilerin yanında olduğunu gösterdi. 31 Ocak'taki Netaş işçilerine dönük geceye işçilerin tamamına yakını katıldı. Çoğu ailece gelmişti. Grevci eşleri dayanışma kermesi düzenledi. Kadın işçiler ve grevci eşleri de greve aktif olarak katıldı.

İşçiler dayanışmaya kendi işleri olarak yaklaştılar. Yalnızca bağış toplamadılar. Dayanışma ürünleri, anahtarlıklar, mendiller, bardak altları ürettiler. Bunları sattılar. Böylece yalnızca şapka dolaştıran pasif bir dayanışma değil, aktif dayanışma gösterdi. Bu, dayanışmaya yeni bir yaklaşım, iş olarak yaklaşımdı.

Yurt dışında da Netaş grevi büyük bir yansımaya buldu. Gazetemizin çağrısıyla 12 milyona yakın para toplandı ve grevcilere yollandı. Türkiye'de yükselen sınıf savaşımının Avrupa'yı da etkilemeye başladığı çok açık görüldü.

Diri, canlı unsurlar dayanışmada başı çektiler. İTİB militanları işçi sınıfımıza layık bir adanmışlıkları olduğunu bir kez daha gösterdiler. Dayanışma, Avrupa'nın rehabetine kapılmış, koflaşmış unsurları da iyi sergiledi. Bunlar tam birşeyler "yapmaya niyetleniyorlardı" ki, grev bitti.

Netaş işçileri kendilerine gelen dayanışmanın bir bölümünü Derby işçilerine aktardılar. Grev bitince kendilerine gelen bir kamyon dolusu gıda maddesi ve 1 milyon lirayı götürüp Derby işçilerine verdiler. Yalnızca kendi çıkarlarını düşünmediklerini gösterdiler.

Özet olarak söylesek, Netaş grevi, grevci işçiyi dayanışma fikrini, işçi sınıfımızın bilincine hiç çıkılamamacasına kazandı. Bu dayanışmayı aktif olarak geliştirdi, kalıcı kazanımlarıyla işçi hareketine armağan etti.

Netaş grevi işçiye ne öğretti?

İşçiler en başta devletin, polisin rolünü ne kadar iyi kavramış olduklarını gösterdiler.

Bu grev boyunca polis çok

Şimdi, her yeni grev Netaş'ın kazanımları üzerinde yükselecek, gelişecektir!

DAHA NİCE GREVLERE!..

ne 1 saatini ver" belgisini yükselttiler. Genel merkez ise uzlaşmayı düşünmekten dayanışma örgütlemeye vakit bulamadı.

Niye her Otomobil-İş üyesinin bir yövmesini Netaş işçilerine vermesi kampanyası örgütlenmedi? Tabandan bağış toplamakta Ümraniye Şubesi neden yalnız bırakıldı? Niye Türk-İş'e açıkça gidilmedi? Dayanışma göstermesi istenmedi? Somut, aktif dayanışmadan niye kaçıldı?

Bunların yerine Netaş işçilerinin yaptıkları işleri görüp "aferin, iyi yapmışsınız, devam edin" dediler. Dayanışmayı İnönü'yü getirip gözcü gömleği giydirmeye indirgediler. Kamuoyunun ve işçilerin önünde, gerçekten isteyerek Türk-İş'i davet edeceklerine, el altından gizlice Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul'la görüşüp greve gelmesini yarım ağız istediler.

Bütün bu soruların yanıtları, menşeviklerin temel noktalarını çok net bir biçimde açığa çıkardı. Liberal burjuvazinin, sosyal demokrasinin kabul sınırları içinde kalarak işçi sınıfının savaşını geliştiremez. Menşevikler bu sınırı aşmayı düşünmediklerinden grevi de çıkmaza soktular. Daha ilk başta paniğe kapılıp işveren bir teklif getirmemesine rağmen istemlerini yüzde 75'ten yüzde 50'ye çektiler. Bu sallantılı, uzlaşmacı, tavizkar tutum işverence zayıflık belirtisi olarak yorumlandı ve işveren "grevi sürdürürsem işçilere istemlerimi kabul ettiririm" havasına girdi. Ortada bir zayıflık vardı ama bu merkezdeydi, tabandaki işçilerde değil. Bu zayıflık gösterilmeseydi, grevin daha kısa sürede bitmesi ve daha yüksek ücret artışı alınması çok büyük olasılıktı.

Menşevikler sallantısız, uzlaşmasız durmayı maceracılık gibi göstermeye çalışırlar. Oysa gerçek tam tersidir. Asıl uzlaşmacılık hareketi büyük maceraya sürükler. Netaş grevinde de öyle oldu. Menşeviklerin maceraya sürüklediği grev, tabanın kararlı ve sağlam tutum alması, tüm güçlüklerle, eksikliklere karşın başarılı bir dayanışma örgütlenmesi, işçinin sabrının taşması ve işyeri işgali eğiliminin güçlenmesi sonucu alelacele bitirildi.

Kuşkusuz her grev, son tahlilde, işçiler için ekonomik açıdan iyi ya da kötü bir anlaşmayla, uzlaşmayla biter. Ama bu uzlaşmacı tutum alınması gere-

kir demek değildir. İşçilerin istemi, bu uzlaşmanın kamuoyuna açık olması, sendikaların işveren dünyasında ticaretin gizliliğinin bir parçası olmasındadır. Uzlaşmaya başvurulacaksa sendika işverene başvurur, pazarlığını yapar, koşullar uygunsa imzalar, uygun değilse greve devam eder. İşçiler, bunu, 31 Ocak'ta yaptıkları Netaş işçileri gecesinde, yukarıda yazdığımız gibi çok açık bir şekilde belirttiler. Bu istem el altından gizlice arabulucular aramaya yolu kapatır. Hele Turhan Esener gibi, 12 Eylül faşizminin Çalışma Bakanı'na, sendikalar ve toplu sözleşme kanunlarının baş mimarına sımsıkı kapatır.

Ama ne gam! Menşeviklerin gözleri uzlaşmadan başka birşey görmediğinden olsa gerek, Otomobil-İş Genel Başkanı İlhan Dalkılıç yoluyla el altından Turhan Esener'i bulup aracı koydular. Kendisine rica edip bu işi bakanla ve işverenle halletmesini söylediler. Bu tabanı hiçe saymak değil de nedir? İşveren dünyasında ticaretin gizliliğinin parçası olmak değil de nedir? Ve bu 12 Eylül sonrası pek tutuldukları Kemalist cunta arayışının yeni bir belirtisi değil de nedir?

Menşeviklerin bir başka iflas eden taktikleri de dükkancı, sekter anlayışları oldu. Bu anlayışları sonucu dayanışma örgütlemedikleri gibi, grev bitiminde sendika şubesine gelen dayanışma fonlarının bir bölümünün ve gıda maddelerinin Derby işçilerine aktarılmasına karşı çıktılar. Gereğe de bağımsız Laspetkim-İş'in Türk-İş'e bağlı Petrol-İş'e rakip sendika olmasımı.

Bir kez Derby işçisi ile Laspetkim-İş'i bir görmemek gerek. Kuşkusuz doğru olan Laspetkim-İş'in bugün derhal Türk-İş'e katılmasıdır. Ama bu nasıl olacak? Tabandaki işçileri cezalandırarak mı, yoksa onlara her türlü dayanışmayı göstererek, Türk-İş'e girilerek, daha yaygın bir dayanışma gerekliliğinin bugün bir zorunluluk haline geldiğine onları ikna ederek mi? Ayrıca Laspetkim-İş için olanlar Otomobil-İş için geçerli değil mi? O da Türk-İş'in dışında bağımsız değil mi?

Geliştirilmesi gereken noktalar

Netaş grevinin yukarıda saydığımız başarılı yanlarının yanın-

da eksik yanları da oldu. En başta dayanışma örgütlemeye tabandan büyük bir katılma isteği olmasına rağmen, bu istek karşılanmadı. İşçilerin hemen hemen tamamı bir profesyonel dayanışma kampanyası örgütleyicisi gibi çalışmaya hazır. Ancak o kadar çok kişiyi kucaklayacak kadar çok kadro yoktu.

İkincisi, grevin gün be gün gelişimini gerek işçilere, gerekse ilerici kamuoyuna en hızlı bir biçimde ulaştırılacak bir grev yayını yoktu. Bunun eksikliği her düzeyde hissedildi.

Üçüncüsü, genel merkezin uzlaşmacı tavırları yeterince sergilenmedi. Her ne kadar tabandan gelen militan basınç bu uzlaşmacılığı dengelediye de, sonuçta onun grevde çeşitli zaafı yaratmasını önleyemedi.

Yapılan toplu sözleşme başarı mıdır?

Bugün bilimsel saptamalar ülkemizde asgari ücretin en az net 200 bin lira olması gerektiğini gösteriyor. 1987 yılı enflasyon tahminleri de yüzde 43 ile yüzde 50 arasında. Bu durumda alınan yüzde 40,5 zam, birakalım geçen altı yıldaki gerçek ücretlerdeki yarı yarıya düşüşü kapatmayı, bu yılki enflasyon tahminlerini bile tutmuyor.

Üstelik asgari ücretin net 200 bin lira olmasının gerektiği bir ülkede, yüksek düzeyde kalifiye olan işçilerin 90 bin lira ücretten 126 bin liraya sıçramalarını başarı olarak değerlendirmek insanın kendi kendini kandırması olur.

Dikkat edilirse olması gereken dedik, olabilen değil. Bugün olabilen ise olması gerekenin çok gerisindedir. Bunda en önemli neden işçi hareketindeki dağınıklık, örgütsüzlük ve sendikal birliğin olmayışıdır. İşçi hareketi bu durumdan dersler çıkarmalı, olabileni olması gerekenle çalıştırmak için var olan zaafı aşmanın yollarını bulmalıdır.

Bu konuda düşülebilecek en büyük yanlış "Netaş işçileri üç aydan fazla grev yaptılar, gene de ancak yüzde 40,5 aldılar. Öyleyse biz yüzde 35'i kabul edelim" anlayışıdır. Netaş grevi toplu sözleşmelere bir üst sınır değil, alt sınır koymuştur. Yükselen sınıf savaşını da bunun bir alt sınır olmasını, bundan sonraki grevlerde bu sınırın ilerletilmesini zorunlu kılmaktadır.

Yalnızca toplu sözleşmenin bu eksiklerine bakarak grev başarısız demek çok yanlıştır. Yukarıda da yazdığımız gibi grev, siyasal alandaki etkisiyle, işçi sınıfının bilincine, savaşım geleneğine yaptığı katkıyla çok başarılıdır, üstün başarıdır. Ve bu başarı, sendika demek işçi demek anlayışının, bu anlayışla sendikaya sahip çıkan işçilerin başarısıdır.

Bugün ne yapmalı?

Netaş işçisinde biriken deneyimi yaymak, sınıfa maletmek için, halen sürmekte olan grevlerle dayanışma eylemlerine yönelmek gerekir. Bunun için yaratıcı

Netaş'ın konumu İstanbul'un işçi kuşağının savaşkan bir köşesi, adını 1 Mayıs 1977'den alan, 1 Mayıs Mahallesi'nin dibindeydi. Yılların birikiminin billurlaşması söz konusuydu. İşçiler güçlü girdikleri bir savaştan daha da bilenerek, bilinçlenerek, güçlenerek çıktılar. Netaş grevinin başarısı işte bu noktada ve sınıf savaşını yükseltmesinde, ülkenin siyasal yapılanmasını derinden sarsmasında yatmaktadır.

örgütlenme biçimleri bulunmalıdır.

Sonuç

Özet olarak Netaş grevi dev işçi alternatifinin tabandan emin ve hızlı adımlarla geliştiğini gösterdi. İşçi sınıfının aktif bir biçimde demokrasi kavgasında saf tuttuğunu kanıtladı. Bundan sonra başlayacak grevler artık Netaş grevinin kazanımları üzerinde yükselecek ve onları geliştirmeye çalışacaktır.

"anlayışlı, kibar" davrandı. Malzeme çıkışını engelleyen sendikacı ve temsilci 6 kişiyi, "polis ancak patronun köpekliğini yapacağını" söylediğini iddia ettiği bir işçiyi tutuklarken de eskiye göre çok "kibar"dı. Gözaltında da "kibar" davrandı.

12 Eylül faşizmi boyunca devletin, polisin kimin olduğunu, işçi sınıfımız çok yakından gördü. Polisin sahte kibarlığının göstermelik olduğunu da iyi biliyor.

Unutmayalım İzmir ayaklanmasının başlarında da polis çok "kibar"dı. Menşevikler ve sosyal demokratlar ayaklanmanın yayılmayacağını garantisini verdikten, ayaklanmanın yerel kendiliğinden bir çıkış olduğu iyice açığa çıktıktan, artık kazanamayacağı belirginleştikten sonra ise, polisin nasıl azgınlaştığını işçi sınıfımız unutmadı.

Yüzeydeki "kibar" görünüşe rağmen işçi, toplu sözleşme yasa-sının getirdiği kısıtlamalarla, PTT'nin grev kırıcılığıyla devleti tam karşısında gördü. O sıradan işçi arkadaş söylemiş olsa da olmasa da, bugün tüm Netaş işçisi "polis ancak patronun köpekliğini yapacağını" düşünüyor.

İşçiler ikinci olarak sosyal demokratların ve onların kuşucusu menşeviklerin (artık menşevik bile olmayan resmilerin) ne olduklarını iyi gördüler. Sosyal demokratların ve menşeviklerin etkisindeki Otomobil-İş genel merkezi grevi geri çekmek için elinden geleni yaptı. 40 milyon birikmiş parası olmasına rağmen ödeme yapmaktan kaçındı. Ancak işçiler topluca genel merkezi ziyaret edince bu parayı çıkartıp ödeme yapmak zorunda kaldı. Bu "ziyaret"ten paniğe kapıldılar. El altından arabulucu aramaya çıktılar. Daha ilk baştan nasıl uzlaşacaklarını düşünüyorlardı, nasıl savaşacaklarını değil.

Bu "yöneticilerin" işçi sınıfımızın savaşkan geleneklerinden ne denli uzak oldukları da ortaya çıktı. Netaş işçileri hakları olan parayı aldıktan sonra bir daha ödeme filan istemediler. Dayanışma eylemleriyle olanak yaratmaya yöneldiler. "Netaş işçileri-

Burjuva, küçük burjuva sosyalistlerinin düşüncelerinde özünde illegal olan hiçbir yön yoktur.

“Legal”ciler gerçekten de herşeyleriyle legaldirler

Mercan Köklü

Burjuvazinin, yaklaşan devrimci dalgayı engelleyebilmek, yolundan saptırarak burjuva kanallara akıtmak için çeşit çeşit çabası var. Bunlardan biri de, burjuva, küçük burjuva sosyalistlerinin yaydıkları legalizmdir.

Perinçek'ten saçılanlar

Legal “sol” parti çalışmaları, program ve tüzük hazırlama aşamasına yaklaştı. Legal “sol” partiler çalışmalarının her aşamasında, işçi sınıfının illegal örgütlenme anlayışına saldırdılar. Örneğin bu guruptan Doğu Perinçek, emekçi yığınlarla birleşmenin posta kutusuna atılan “küçük kağıt”larla(!) olmayacağını, Türkiye'nin bu aşamaları geride bıraktığını söylüyor, ardından yasal parti yolunu çıkar yol olarak ileri sürüyordu. (Saçak, Haziran 1986, s.16)

Perinçek'in illegal örgütlenmeyi savunması zaten beklenmezdi. Onun ne işçi sınıfı gibi, ne de ülkeyi devrime ve sosyalizme götürme gibi bir sorunu vardır. Perinçek'e göre Türkiye kapitalizm mi, sosyalizm mi diye bir yol ayrımında değildir. Türkiye burjuvazisinin “ilerletilmesi”, ona “olumlu”, “iyi” yönde yardımcı olunması yeterlidir. Bunu programatik görüş haline getirmek için de uğraşiyor.

Kemalizme sahip çıkan Perinçek geçenlerde 2000'e Doğru dergisinde aynen şöyle diyor:

“İktidar ve muhalefet sözcüleri, Türkiye'nin bulunduğu bölgede bir koçbaşı misyonu yüklenmesine karşı ortak bir tavır paylaşıyorlar... Bugün ülkemizin geleceği üzerinde söz söylemek durumunda olan parlamenter güçler arasında böyle önemli bir anlayış birliği görülüyor. Ordunun da dış müdahaleler konusunda isteksiz olması, uzlaşmayı tamamlıyor.”

Perinçek, finans-kapitalin devletin egemen olduğu, ekonominin devlet tekeli kapitalizmiyle emperyalist aşamaya büyüdüğü, bunun sonucu olarak da yayılmacılık, militarizm, ilhakçılık yönünde karşı konulmaz bir nesnel eğilimin geliştiği Türkiye'de burjuvaziyi aklamaya çalışıyor. Bu eğilimin çok iyi farkında olduğu için de, olacak olanlardan Türk ordusunun değil, Türkiye'nin “kendi sınırları dışındaki” güçlerin sorumlu tutulacağını daha şimdiden söylüyor. Perinçek'in görüşleri, burjuvazi açısından hiçbir illegal yönü olmayan bir sosyal emperyalistin, düşük kalibreli bir Kautskicinin görüşleridir. Perinçek bu pespaye görüşlerini neden posta kutularından gizli atsın? Burjuvazi, onun gibilerin, işçi sınıfının devrim ve sosyalizm kavgasına karşı bir beşinci kol legal parti kurmasına niye karşı çıksın?

Aybar ve Zemin de aynı yolun yolcusu

Tam Türkiye Kürdistanı'nda sömürge savaşı alevlenirken, Aybar'ın 1967 doğu mitinglerini gündeme getirmesi, o zamanki görüşlerini bugün de savunduğu-

Komünistler cetvel ve gönyeye çizdikleri kalıplarla yola çıkmazlar. Hayatı izlerler. Örgütlenme konusunda da yaptıkları budur. “Nasıl bir örgütlenme?” sorusunun yanıtı, *asıl olarak*, “nasıl bir toplumda, hangi koşullar altında, hangi hedefler için hangi savaş araçlarıyla?” sorularının yanıtıyla belirlenir. Komünistler buna göre yollarını çizerler.

nu hatırlatması bunu bir kez daha gösterdi.

Aybar, 15-21 Şubat 1987 tarihli *Yeni Gündem*'de, anayasasının “Türkiye devleti ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütündür” şeklinde yazılan 3. maddesini nasıl savunduğunu anlattıktan sonra, ben bunları savunurum diyor. Aybar'ın, zamanında burjuvazi için bile garip olmayan, Kürt halkına ayrılma hakkı dahil kendi yazgısını kendisinin belirleme hakkına karşı çıkışının illegal olan ne yönü var? Partisini, burjuvazinin alkışları arasında kurar. Sonra gider, kendisi için hazırlanmış görevleri yerine getirmeye çabalar.

Özleriyle, herşeyleriyle legal olan Aybarcılar, *Zemin*'ciler de, legalizmi yükseltebilmek için, *Saçak*'çıların yaptığı gibi, şiddetle illegal örgütlenme ve savaşım anlayışına saldırıyorlar.

Uğur Cankoçak, yer yer gülmüş konumlarından burjuvazinin ne denli güçlü olduğunu kanıtlamaya çalışıyor. Onbin kilometre yüksekten uçan uçakların kişinin hangi gazeteyi okuduğunu belirlediğinden, üç kilometre öteden evde konuşulanların dinlendiğinden dem vurarak, illegal örgütlenme çağ dışıdır, burjuvazi bildiğiniz gibi değil çok güçlüdür demeye getiriyor. (*Zemin*, Aralık 1986)

Legalizm, burjuvazinin güçlülüğüne(!) inanç, sosyalizmin kurulmasına ve işçi sınıfının devrimci davasına inançsızlık, Uğur Cankoçak'ta o denli güçlü ki, sosyalistlerin *dünyanın herhangi bir yerinde* iktidara gelebileceği yollar arasında, dışarıdan işgali, ulusal kurtuluş savaşında öncülük yoluyla erki ele geçirmeyi ve burjuva demokrasisi içinde, kurallara sadık kalarak seçimle işbaşına gelmeyi görüyor. (agy)

Burjuva ideolojisi, işçi sınıfına yaşamın her alanında zehir saçarken, illegal ve özgür partimiz savaşım içinde örgütleniyor.

Cankoçak, hayatın gösterdiği yolu, devrimi ise *görmüyor*, önermiyor, aklına bile getirmiyor.

Görüldüğü gibi bu kesimin düşüncelerinde de, *özünde illegal* olan hiçbir yön *yok*. Onların kurduk, kuruyoruz diye yırtındıkları partinin büyük bir “yiğitlik” gibi sunulmasının ardında, işçi sınıfının düşüncesini, doğru sınıf çizgisinden uzaklaştırmak çabası yatıyor. Burjuvazinin devrim ve sosyalizm düşüncesini önlemede kendilerine biçtiği rolü başka nasıl yerine getirebilirler ki?

Kanbersiz düğün olmaz

Legal sosyalistlerin, illegal örgütlenme anlayışına karşı açtıkları haçlı seferinde resimler olmazsa olmuyor.

Onlar, devreye bir başka kanaldan, burjuvaziyle, tekeli burjuvazinin DYP'siyle bile işbirliği yolundan giriyorlar. İşçi sınıfının burjuva sınıfını karşısına alan ve devleti devirmeyi hedefleyen budanmamış komünist düşüncesini uyuz “ulusal demokrasi” programlarıyla sulandırmaya, içeriğiyle legalize etmeye çalışıyorlar. “Sosyalistlerin sosyalist partisi”, “sosyalistlerin sosyalist olmayan blok partisi” vb. yollar tutmazsa, resimler “legalize” edilme yoluyla sahnede yerlerini almaya hazırlanıyorlar.

Burjuvazinin beşinci kola biçtiği görevler çoktur. Resmilerin bu anlamda aldıkları son görev de, Ege'de “Türk hakları”nın savunusudur. Haydar Kutlu'nun Atina'da “Ege Türkiye'ye kapatılmaz” yollu demeçler vermesinin anlamı budur. Burjuvazinin emperyalizm aşamasında kavrandıği bir ortamda resmilere ancak böylesi sosyal-emperyalist

fikirler yakışır.

Resmilerin neresinden bakarsanız bakın, düşüncelerinde, artık bir eklenti gibi kalmış “komünist” sözcüğü dışında illegal bir yön bulamazsınız. Resmi ideolojinin *özü* legaldir. Resmi TKP'de, TİP'de işçi sınıfının illegal örgütlenmesine, devrim ve sosyalizm hedefine yönelmesine inanan kadrolar vardır ama bu partilerin resmi varlığı için devrim, olsa olsa, gelecek yüzyıla ait uzak bir düşüncedir. Böyle bir anlayışın da burjuvazi açısından illegal bir tarafı zaten yoktur.

Komünistler illegalite fetişizmi mi yapıyor?

Komünistler cetvel ve gönyeye çizdikleri kalıplarla yola çıkmazlar. Hayatı izlerler. Örgütlenme konusunda da yaptıkları budur. “Nasıl bir örgütlenme?” sorusunun yanıtı, *asıl olarak*, “nasıl bir toplumda, hangi koşullar altında, hangi hedefler için hangi savaş araçlarıyla?” sorularının yanıtıyla belirlenir. Komünistler buna göre yollarını çizerler.

Biz de öyle yapıyoruz. Önce hangi amaç, hangi hedef için yola çıktığımızı ilan ediyoruz: Biz Türkiye'de devrim yapmak, yeni bir düzen kurmak istiyoruz! Hedefimiz bu, ama devrim, çocuk oyuncuğu değil. Dünyanın en otoriter işi. Karşımızda da, ordusu, polisi, mahkemeleri, gizli servisleriyle en merkezi biçimde örgütlenmiş düşman bir sınıf var. Düşmana, en az düşman kadar, hatta ondan daha iyi örgütlenmiş bir örgütle saldırmak gerekir.

Batının ılık demokrasi koşullarında bile burjuvazinin şiddetli tepkisini toplayan devrim dü-

şüncesine ve eylemine karşı Türkiye burjuvazisi her koldan var gücüyle örgütlenme çabasındadır. Türkiye gibi zayıf halka bir ülkede, ekonomik-toplumsal bunalım içinde çarpınan burjuvazi için, *devrim düşüncesi* tüyler ürpertici derecede *illegaldir*. Bu, bize, işçi sınıfına, komünistlere burjuvazinin getirdiği bir *koşul*dur. Komünistlerin hem teoride hem de pratikte yaptığı, burjuvazinin bu silahını, güçlü ve merkezi illegal örgütlenme biçiminde ona karşı öldürücü bir silah haline getirmek olmuştur. Yoksa, komünistler için “illegalite” bir fetiş değildir. Durum böyleyken onu bir oyuncak, bir fetiş gibi gösterip küçümsemeye çalışan legalistler ancak hainler olabilir.

TKP-İşçinin Sesi, *illegal ve özgürdür*. Bu, legal olanaklardan yararlanmanın reddi değildir. Tam tersine, illegal ve özgür partimiz, bütün legal olanaklardan yararlanmak ve toplumun her yanında, bütün dokularında örgütlenmek için çaba harcıyor. İlegal ideolojimizi, illegal çalışmayı örtülemeye ve örgütlemeye legal olanaklardan yararlanarak, başarıyla işçi sınıfının en ileri kesimlerine ulaştırıyor. Savaşım içinde örgütleniyor. Hücrelerini fabrikaların, sendikaların, legal yığın örgütlerinin içine yerleştiriyor. Bu olmadan legal olanaklardan yararlanılmaz, onların zavallı bir eklentisi olunur. Zaten pratik bunu göstermektedir.

TKP — *İşçinin Sesi*, illegal örgütlenişleriyle, küçük kağıt parçalarıyla işçi sınıfına az çok bir yarar sağlarken, legalistler legal örgütleriyle, büyük kağıt parçalarıyla ancak zehir saçabiliyorlar.

Ağır sorumluluk altında, güvencesiz ve düşük ücretle çalıştırılan İETT işçileri eyleme geçtiler.

Onlar da yavaş giderek savaşıma hız verdiler

İstanbul'da İETT'de çalışan 3500 şoför eyleme geçti. Grev yasağı olduğu için işçiler, İETT'nin *Otobüs Şoförleri İdare ve Teknik Şartnamesi*'ni harfi harfine uygulayarak seslerini duyurdular. Ve İstanbul emekçilerinden geniş destek aldılar.

Belediye-İşle İETT arasında, 8500 kadar işçiyi kapsayan toplu sözleşme görüşmeleri, İETT'nin akıl almaz koşulları ve %10 "zam" önerisi karşısında çıkmaza girdi. Bunun üzerine otobüs şoförleri, Şartname'yi uygulamaya geçerek 30 kilometreden fazla hız yapmamaya başladılar.

İETT şoförleri günde aralıksız 7.5 saat çalışıp, ayda ortalama net 75 bin lira kazanıyorlar. İstanbul trafiğinde, düzgün bakım görmeyen, buna rağmen tıka basa dolu otobüslerle her açıdan çok fazla yıpranıyorlar. Günde 5 ölüm ve yaralamayla sonuçlanan kaza oluyor. İETT bir de utanmadan otobüsleri sigorta ettirmeyip kaza olursa masrafı şoföre ödetiyor. Öte yandan en az yüzde 40-50 enflasyon var. Böylelikle önerilen ücret zammı yüzde 10!

İETT 1984'te zarar etmiş. 1985'te 550 yeni otobüs almış. Bunların 380'ini hizmete sokmuş. Kâra geçmiş mi geçmemiş mi bilmiyoruz ama, ya kâra geçmek, ya kârını arttırmak için işçileri akıl almaz koşullarda çalışmaya zorluyor.

Gerçekte işletmenin kârı-zararı işçileri hiç mi hiç ilgilendir-

Trafik cezası ve emniyete götürme tehdidi, Dalan'ın yalanları sökmedi.

Direnişçi İETT işçileri "aç kurt duvarı yermiş", diyerek Dalan'ı susturdular.

mez. Nasıl ki 550 otobüsü İETT'ye satan MAN firması fiyatları İETT'nin durumundan bağımsız olarak saptıyorsa, işçi sınıfı da işgücünü satıyor. Onun bakacağı işgücünün karşılığıdır. Ve İstanbul trafiğinde, o bakım-sız otobüslerle gün geçirmek oldukça yüksek bir karşılık

gerektirir. İşçilere yüzde 200 zam bile azdır! Sendika ise yalnızca yüzde 120 zam istiyor.

İşçiler bu denli haklı oldukları ve üstelik yasalara ters düşmeyip, tam tersine Şartname'yi uyguladıkları halde, trafik ekipleri şoförlerin üzerlerine saldı. Ekipler ceza kestiler. Bu yetme-

yince her trafik arabasına en az 2 İETT şoförünü Güvenlik Şubesi'ne götürme emri verildi. Bazısı şoför, bazıları İETT Şoförleri Trafik Kazalarını Önleme, Eğitim ve Yardımlaşma Derneği yöneticisi toplam 15 işçi Şube'ye götürüldü.

Bu arada İETT, Şartname'nin

ilgili bazı maddelerinin Trafik Yasası'yla çeliştiğini, bu nedenle bu maddeleri iptal ettiğini açıkladı. Eğer çelişiyorduyorsa, neden bugüne kadar değiştirilmedi? Neden 1985'teki yeni basımı da aynı kaldı? Öte yandan, sözlü açıklamalara işçiler neden inansınlar? İnanmadılar ve Şartname'yi uygulama eylemi sürdü.

Bunun üzerine Dalan Şişli Otobüs Garajına ani bir ziyaret yaptı. Kendini tüm İstanbul'un babası ilan etti. Ama ANAP'ın uzun bir süredir uyguladığı bu "babalık" taktiği çoktan iflas ettiğinden, Dalan'ın "babalığı" da sökmedi.

İşçiler Dalan'ı sıkıştırdılar. "5 liraya aldığımız peyniri 2200 liraya alıyoruz", "aç kurt duvarı da yermiş", "enflasyon yok emisyon var" diye dik dik konuştular. Dalan söyleneni duyamayıp "bağır" diye emir verince işçiler "beslenme eksikliği yüzünden ses çıkmaz" dediler, emri Dalan'ın ağızına tıktılar. "Koca devlet bu otobüslere sigorta yapamıyor mu" diye sordular.

Dalan çeşitli vaatlerle ayrıldı. Vaatlerinden biri de "iyi bir sözleşme"ydi. Şimdi Dalan'ın "iyi"den, yüzde 40 mı, yüzde 50 mi anladığı, Dalan'ın "iyi" anlayışının işçiler için gerçekte kötü olduğu bir kez daha sergilenecek. Şoför arkadaşlar buna karşı kuşkusuz yine yaratıcı bir eylem biçimi bulurlar!

Devrim korkusu içindeki burjuvazi işçi sınıfına karşı psikolojik savaş yürütüyor ama:

Koca işçi sınıfını ner ye gizleyecekler?

Karşısında heyüla gibi bir işçi sınıfı dikili duran burjuvazi her yolu deneyerek işçi sınıfını örtbas etmeye, gizlemeye, işçi sınıfının işçi olmadığını ilan etmeye ve onu bölmeye çabalyor. Ama nafi! Dev işçi alternatifi yaklaşıyor!

Kapitalizm geliştikçe kendi mezar kazıcısını da geliştiriyor. Ve işin hoş tarafı, bir burjuva çok sayıda işçiyi sömürdüğü için, giderek işçi sınıfı toplumda daha büyük bir ağırlık kazanmaya başlıyor. Toplumda sınıfların varlığının, zıt çıkarların, apayrı değer yargılarının, "biz" ve "onlar" diye açıkça yansıdığı bir düzey geliyor.

Lenin, *Emperyalizm* kitabında emperyalistleşmenin toplumsal-siyasal etkenlerinden, nedenlerinden söz ediyor. Yukarıda sözünü ettiğimiz gelişme düzeyi işte bu etkenlerin temelini oluşturmaktadır. "İç savaş önlemek istiyorsan emperyalist olacaksın" mantığının altında yatmaktadır.

Bugünkü emperyalist ülkeler, bu gelişme düzeyinin yarattığı "sorunların" üstesinden emperyalistleşerek gelmişler. Emperyalistleşip kırıntı dağıtarak toplumda geçici bir uzlaşma sağlayabilmişler.

Türkiye de bu gelişme düzeyine geldi. Ama bizim zavallı burjuvazi bir türlü emperyalistleşemiyor, "sorunlarını" bu yoldan hafifletemiyor. Karşısında heyüla gibi bir işçi sınıfı dikiliyor ve dev işçi alternatifi her geçen gün güçleniyor. Bu durumda burjuvazi hem doğrudan, hem kuyrukçuları, beşinci kolları aracılığıyla, başka bir yol uygulamaya çalışıyor: İşçi sınıfını örtbas etmek, gizlemek! İşçi sınıfının işçi olmadığını ilan etmek! Böylece hem de bölmek!

Geçenlerde asgari ücretten söz ederken Çalışma Bakanı Türkiye'de 3 milyon işçi var diyor. Ama yalnızca bu sözlere değil, son yıllardaki çeşitli uygulamalara bakalım, aynı çabayı görüyoruz.

İşçiler el altından memurlaştırılıyor. "Sözleşmeli personel" diye ne idüğü belirsiz bir konum

türetildi. Bedelli askerlikten yararlanmak isteyip de parası olmayanlar işçilik yapıp asker sayılacaklar. Genç işçilere eskiden de çirak denirdi ama şimdi çirak, kalfa, usta diye "işçiden farklı" görünümde kategoriler yerleştirilmek isteniyor.

Bu tür uygulamaların hepsinin ayrıca özgül nedenleri vardır. Sendikalaşmayı kısıtlamak, örgütlü işçi kesimini daraltmak isteği bir nedendir. Ama aynı zamanda, işçi sınıfını örtbas etmek, sınıfı gizlemek, toplumda işçi kavramını olabildiğince küçültmek de bu uygulamaların ortak bir nedenidir. Burjuvazi işçi sınıfına karşı psikolojik savaş yürütmektedir.

Hele ki "ben yaptım oldu" anlayışının görülmedik örneklerini vermiş ANAP hükümetinin eliyle bu girişim hiç şaşırtıcı değildir. Adamlar "işçilikten çıkardım oldu" mantığıyla bu kez de işçi sınıfından kurtulmaya çabalyorlar. Koca işçi sınıfını 3 milyon diye duyuruyorlar!

Burjuvazinin artık beşinci kolu da değil, neredeyse birinci kolu olan resmiler, her konuda olduğu gibi, bu konuda da kraldan çok kralcı kesildiler. "Ulusal" diye burjuvaziden çok bağıryorlar. Demirel, ben demokrat değil liberalim diyor, resmiler hayır o ille de demokratır diye tutturuyorlar. Çalışma Bakanı işçi sınıfını ancak 3 milyona küçültebilirken, Haydar

Kutlu birkaç yüzbin çekirdekli birkaç milyonluk işçi sınıfından söz etme cesaretini gösterebiliyor. Bu artık kuyrukçuluk da değil uşaklıktır.

Burjuvazi ve uşakları işçi sınıfını istedikleri kadar küçült-

meye çalışsınlar, hatta isterlerse yoktur diye duyursunlar. Bunlar yaklaşan işçi alternatifinin devliği altında tahtakurusu gibi ezilip gideceklerdir.

Sayfayı hazırlayan:
S. Günbudak

KANITLA!

Haydar Kutlu, son yazılarında, işçi sınıfımızı küçük ve güçsüz göstermek için elinden geleni yapıyor. Sayıları "birkaç yüzbini geçmeyen proleter çekirdek ve küçük işletmelere dağılmış birkaç milyonluk işçi sınıfı"ndan söz ediyor.

Azılı gerici ANAP hükümetinin Çalışma Bakanı Taşcıoğlu ise, geçenlerde, ülkede 3 milyon işçinin olduğunu söyledi.

Taşcıoğlu'nun bile geride bıraktığı Haydar Kutlu'yu, Türkiye devrimci hareketi ve işçi sınıfı önünde, SÖYLEDİKLERİNİ KANITLAMAYA ÇAĞIRIYORUZ.